

LITIJSKI PREDILEC

OKTOBER 1978 — ŠT. 10

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITJA

LETO XIX

9. kongres zveze sindikatov slovenije

Kako potekajo investicijska dela?

Minilo je leto, ko smo na prvi strani našega glasila objavili skico nove skladiščne hale in premešalnice vlaken. Slika se je do danes močno spremenila. Takrat smo zapisali, da se bodo pričela dela še v istem letu; prišlo pa je do manjših zamud, in tako nekatera, ki bi morala biti že dokončana, še niso. Tovariš Darko Primožič, direktor sektorja vzdrževanja, je povedal:

(Nadaljevanje na 2. strani)

Namesto šest, petnajst zveznih odborov sindikata

Na seji Predsedstva sveta zveze sindikatov Jugoslavije so 12. septembra 1978 sprejeli dogovor o politično-organizacijski spremembi zveze sindikata. Pred tem so bile dalj časa v javni razpravi »Osnove za politično organizacijsko izgradnjo zveze sindikatov«. S to spremembo so soglašali tudi na skupščini Zveze sindikatov republik in pokrajin. Od novembra dalje bo delovalo namesto 6 zveznih odborov sindikata (Zvezni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva, delavcev poljedelstva, delavcev prehrane in tobačne industrije, delavcev gradbeništva in industrije gradbenega materiala, delavcev uslužnih dejavnosti in zvezni odbor sindikata delavcev

družbenih dejavnosti), predvidevajo, da bo 15 novih zveznih odborov, ki bodo pripomogli k temu, da bodo odbori konkretni in učinkovitejši.

Iz sedanjega Zveznega odbora industrije in rudarstva, bo po novem šest odborov — Zvezni odbor sindikata delavcev energetike in petrokemije, Zvezni odbor sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin, Zvezni odbor sindikata delavcev gozdarstva in predelave lesa, Zvezni odbor sindikata delavcev kemije in nekovin, Zvezni odbor sindikata delavcev tekstila, usnja in obutve in Zvezni odbor sindikata delavcev grafične, časopisne in informativne dejavnosti.

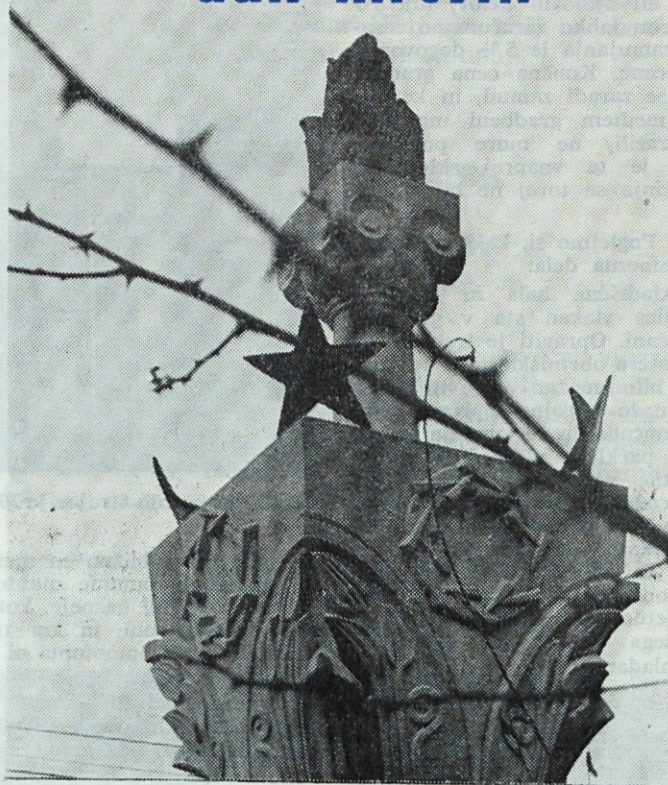
Iz sedanjega Zveznega odbora sindikata delavcev uslužnostnih dejavnosti bodo postali — Zvezni odbor sindikata delavcev v gostinstvu in turizmu, ZO sindikata delavcev v komunalnem gospodarstvu in obrtništvu in ZO sindikata delavcev v trgovini.

Iz sedanjega Zveznega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije se bodo formirali tudi trije odbori: ZO sindikata delavcev pri vzgoji, izobraževanju, znanosti in kulturi, ZO sindikata delavcev uprave, pravosodja, družbenopolitičnih in družbenih organizacij in združenj, finančnih organizacij in oseb v službi JLA.

Nespremenjeni pa ostanejo: Zvezni odbori sindikata delavcev gradbeništva, delavcev v poljedelstvu, prehrane in tobačne industrije in delavcev v prometu in zvezah Jugoslavije.

TANJUG

Prvi november — dan mrtvih

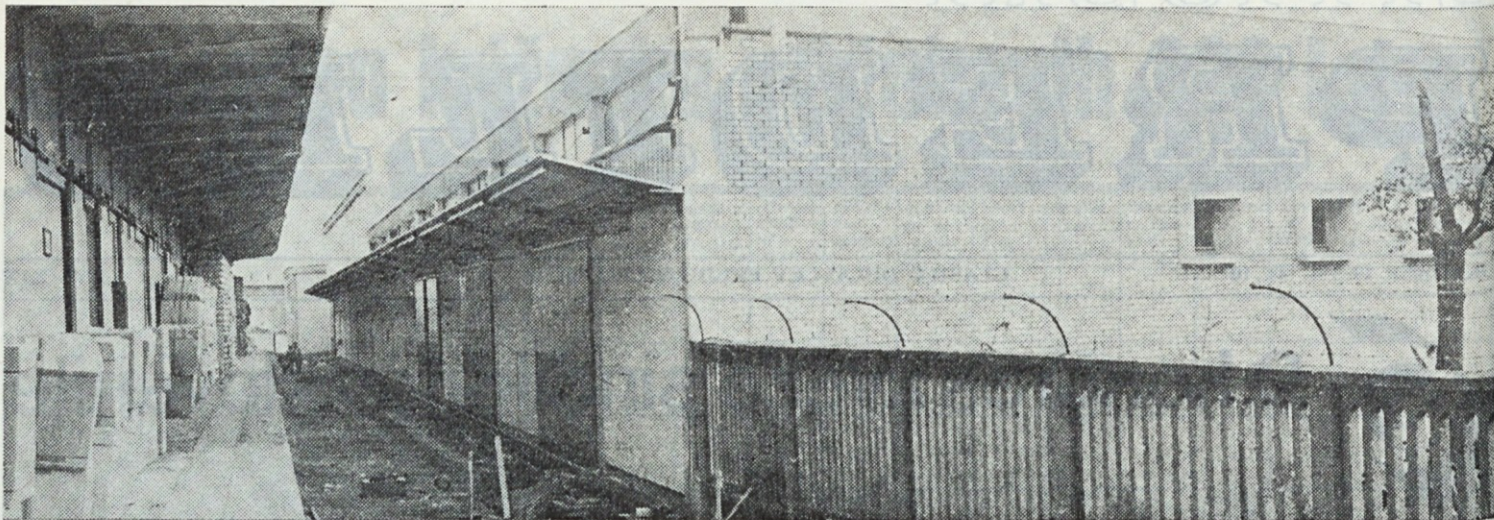

Mrzel jesenski veter je ugasnil sveče, in v mrzlih jutranjih koprenah so ovenele rože. Toda ne veter, ne megla ne moreta v nas uničiti spomina, ljubezni in spoštovanja do vseh, ki so poklonili svoje življenje za naš boljši in lepši jutri. Nedorasli otroci, mladinci v razcvetu moči, kremeniti možje in žene, usihajoči starci so s svojo krvjo prepojili našo slovensko zemljo zato, ker je neki človek prenehal biti človek.

Množice ljudi so pohitele na pokopališča, mnogo posameznikov pa je hitelo tudi po šumečem listju, k zadnjim počivališčem znanih in neznanih partizanov. S svečami in rožami smo manifestirali spomin nanje, s svojimi mislimi pa smo se zopet srečali z vsemi, ki smo jih nekdaj ljubili in bili z njimi srečni.

VSEBINA

Medkongresna aktivnost mladine, Vojko Bizjak — delegat	str. 3
Dan OZN, Dan varčevanja, Dan pionirjev	str. 4
Imeli smo pripombo	str. 5
Krajevne skupnosti	str. 6
Teden požarne varnosti	str. 8
Požar v središču Litije, Brez vode	str. 9
Lesna industrija Litija	str. 11
Poškodbe v septembru, Prišli — odšli	str. 12
Upokojili sta se	str. 13

Skladiščna hala s predmešalnico vlaken je v glavnem končana.

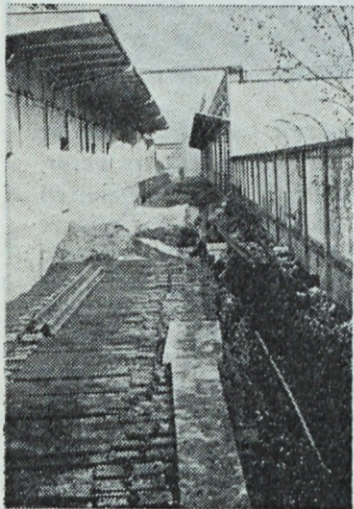
Kako potekajo investicijska dela?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zamujanju rokov botrujejo različni vzroki, da izvajalec gradbenih del ni priskrbel zadostno število delavcev, nepravočasna dobava nekaterih strojev ali njihovih delov, itd. Po zakonu lahko zaračunamo zaradi zamuja le 5 % dogovorjene cene. Končna cena gradnje pa se zaradi zamud, in ker so se medtem gradbeni materiali podražili, ne more povečati, ker je ta vnaprej sklenjena. Gradnja se torej ne bo podražila.

— Poglejmo si, kako potekajo posamezna dela:

Skladiščna hala in predmešalnica vlaken sta v glavnem končani. Opraviti je treba le še nekatera obrtniška dela. Teh del ni bilo možno opraviti pred montažo strojne opreme. Nedokončana je še zunanja ureditev, parkirna ploščad in transportne poti. Vzrok za to so nepredvidene ovire, na katere smo med delom naleteli, in pomanjkanje delavcev pri izvajalcu. Ta dela bodo v tem letu dokončana, le asfaltiranje bo verjetno potrebno, zaradi hladnejšega vremena, preložiti na pomladanski čas.

Zunanja dela bodo letos končana, le asfaltiranje še ne bo možno, zaradi bližujoče se zime.

Montaža linije Hergeth je v grobem končana. V mesecu novembru bomo pričeli s poskusnim obratovanjem. Rok je

Montaža raztezalk ZINSER, flajerjev Krušik, mikalnikov Hergeth, in prestavitev obstoječih raztezalk Vovk, flyerjev Platt

Od 42 prstančnih strojev je 20 že sestavljenih.

zamujen za približno en mesec, to pa zaradi zamude monterja (prišel je 14 dni kasneje, kot je bilo dogovorjeno), in ker nam firma Hergeth pomotoma ni dobavila vseh delov.

Montaža zadnjih dveh (od štirih) česalnih strojev je bila končana v predvidenem roku.

Od 42 prstančnih strojev je dvajset že sestavljenih. V montaži je nadaljnjih osem strojev. Vsi bodo dokončani do 15. 1. 1979 — mesec kasneje kot je bilo predvideno. Do zamude je prišlo zaradi tega, ker sestavljajo le po osem strojev hkrati, in ne deset; to pa zaradi tega, da ne bi izgubili preveč vreten starih prstančnih strojev naenkrat. S tem smo preprečili večji izpad proizvodnje.

Z montažo štirih predilnih prstančnih strojev za sintetiko v predilnici III bomo pričeli v začetku prihodnjega leta. 4 predilne stroje za sintetiko v predilnici IV ne bomo montirali, dokler ne bodo pričeli obratovati brezvretenski predilni stroji. Šele takrat bomo lahko stare stroje umaknili novim.

in flyerjev Krušik, se bo zaradi zakasnitev del pri montaži linije Hergeth v novi hali, nekoliko zakasnila. Ta dela tudi sicer ne bodo potekala po planu, ker kasni dobava strojev. V tem letu bo dobavljen le en mikalnik Hergeth. Ostali stroji bodo

dobavljeni kasneje kot je predvideno zaradi pomanjkanja deviznih sredstev.

Mikalnik Hergeth za sintetiko je začasno že postavljen v čistilnico sintetične.

Po sedanjih izglekih bo dobava brezvretenskih predilnih strojev OE zakasnila in bodo dobavljeni v II. kvartalu prihodnjega leta. Tako bodo zakasnila montažna in ostala vzporedna dela v bivši sukalnici.

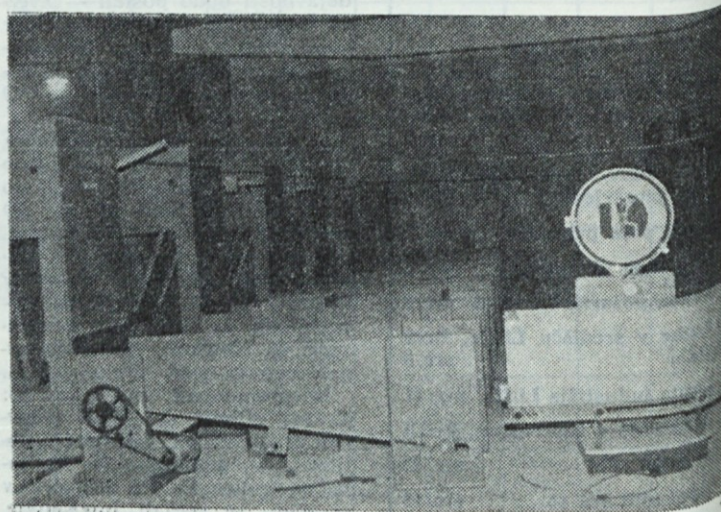
Prav tako je tudi z brezvretenskimi stroji OE za sintetiko.

Dodatni stroji za rekonstrukcijo v čistilnici bombaža bodo dobavljeni do konca tega leta. Če bo vse ostalo potekalo po planu (odstranitev mikalnikov FALUBAZ in druga vzporedna dela), jih bomo pričeli montirati v začetku prihodnjega leta.

Rekonstrukcija transformatorske postaje bo končana v mesecu novembru tega leta.

Priprave za rekonstrukcijo klimatskih naprav v sukalnici in previjalnici že potekajo. Dela bodo končana kot je predvideno v planu.

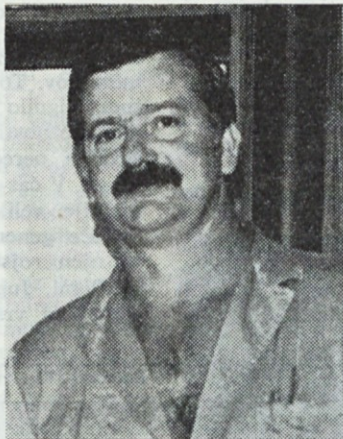
Naknadno smo se odločili, da bomo v mesecu decembru 1978 in januarju 1979 montirali 8 starih prstančnih strojev v skladišču (nova hala), ker se je montaža brezvretenskih predilnih strojev OE zavlekla. Tako bo izpad proizvodnje manjši.

Montažna linija Hergeth je v grobem končana.

Pred 8. kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije

Razgovor z delegatom 8. kongresa ZSJ, predsednikom občinskega sindikalnega sveta, tovarišem Vojkom Bizjakom.

Kako ste se počutili v trenutku, ko ste zvedeli, da so vam delovni ljudje zaupali nalogo delegata 8. kongresa ZSJ?

Bil sem zelo presenečen, kajti doslej še nisem sodeloval na podobnem kongresu. Kongres pa je najvišji organ Zveze sindikatov. Za delegata sem bil izvoljen na skupščini Zveze sindikatov Litija, ki je bila 15. junija 1978. Osmi kongres Zveze sindikatov Jugoslavije pa bo 21., 22. in 23. novembra v Beogradu.

Vaša ocena dela sindikata v obdobju med dvema kongresoma nasploh, in pri nas v Predilnici Litija.

Zelo težko bi dal kakršnokoli oceno o delu sindikata med sedmim in osmim kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije. Kongres sam bo obravnaval in ocenil delovanje preteklega štiriletnega obdobja, ter sprejel programsko usmeritev delovanja v prihodnjem obdobju. V tem smislu bo osmi kongres Zveze sindikatov Jugoslavije nadaljevanje sedmega kongresa. Mislim pa, da je sindikat nasploh, kakor tudi pri

nas v Predilnici Litija, vedno bolj učinkovit, in da je vedno večja tudi njegova veljava.

Na katerih razpravah nameravate sodelovati na kongresu?

Verjetno se bomo delegati iz Slovenije dogovorili, v kateri komisiji bo kdo sodeloval. Vsekakor pa so priprave na deveti kongres Zveze sindikatov Slovenije že del priprav na osmi kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Kongres sam pa konkreten dogovor udeležencev — delegatov za nadaljnje akcije in delovanje sindikatov Slovenije.

Kakšno vlogo sindikata v našem nadaljnjem družbenoekonomskem življenju pričakujete?

Ena izmed temeljnih usmeritev nadaljnjega delovanja sindikata je razvijanje proizvodjalnih sil, krepitev materialne podlage dela in stabilizacija. Sindikati se morajo, kot družbenopolitična organizacija, čutiti odgovorne za gospodarjenje v delovnih organizacijah. Sindikat ne sme biti več odrinjen, kadar se razpravlja o pomembnih vprašanjih za delavca. Imeti mora pomembno vlogo tako pri samoupravnih organih, kakor tudi pri poslovodni strukturi. Odločilnega pomena za delavca je, da se zares čuti gospodarja, da odloča. Čim bolj bo ta občutek naraščal, tem bolj bo naraščala delavčeva samozavest in disciplina.

**9. kongres
zveze
sindikatov
slovenije**

Zagotoviti moramo tudi, da se bosta povečali vloga in odgovornost delavcev za smotrno upravljanje družbenih sredstev. Pri tem pa morajo veljati naša prizadevanja predvsem povečanju posamične in družbene produktivnosti delo, kakor smo zapisali v kongresne dokumente.

Medkongresna aktivnost mladih v predilnici Litija

V ponedeljek, 9. 10. 1978, smo na seji predsedstva OO ZSMS Predilnice Litija izdelali naslednji program v počastitev X. kongresa ZSMS, ki je potekal v Novi Gorici v dneh med 12. in 14. oktobrom 1978:

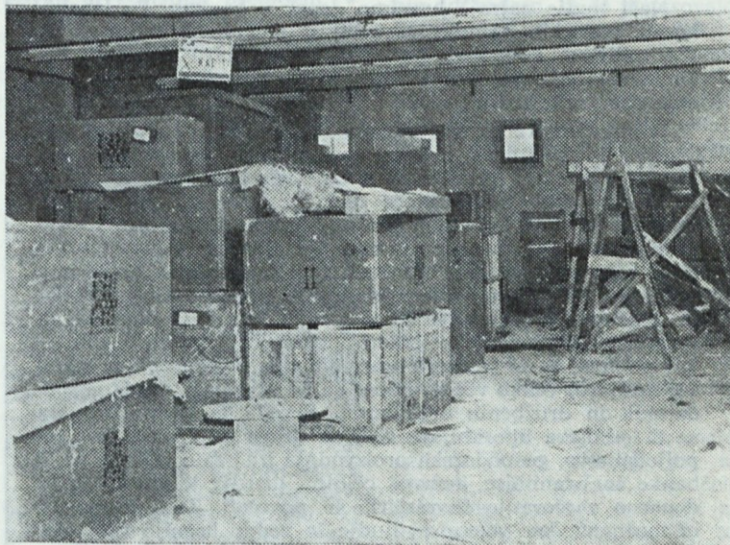
Na področju športa bomo organizirali ekipe v okviru občinskih tekmovanj v malem nogometu in namiznem tenisu. V delovni organizaciji pa bomo organizirali tekmovanje gasilskih desetlin med oddelki.

Na področju kulture smo v četrtek, 12. 10. 1978, organizirali pohod na Bogenšperk, kjer smo si ogledali muzej NOB, Valvasorjevo in poročno sobo.

Organizirali bomo tudi srečanje z OO ZSMS Dobrava — Gradec.

V našo delovno organizacijo bomo povabili tov. Franca Malija z oddelka za notranje zadeve Skupščine občine Litija in ga zaprosili, da nam predava o zunanje-politični in notranje-politični situaciji ter poda politični pregled od ustanovitve NOB do danes.

M. S.

Osem starih prstančnih strojev bomo montirali v skladišču nove hale.

Dan OZN

Letos, 24. X., mineva 34. rojstni dan združenih narodov.

Dan združenih narodov je prilika, da povsod v svetu pretehtajo o tem, kako in zakaj je ustanovljena ta organizacija, ali je nenadomestljivi element svetovne ureditve, kakršno imamo danes, komu ali čemu služi, ali je statična, ali se spreminja, in v kateri smeri.

Zavedati se moramo, da je ta organizacija odigrala veliko vlogo

za ohranitev miru v svetu, varnosti in mednarodnega sodelovanja, in da je še danes v tem nenadomestljiva. Čeprav so OZN ustanovile velike sile, so do sedaj odigrale tako vlogo, da tudi male in srednje države menijo, če te mednarodne organizacije ne bi bilo, bi jo morali ustanoviti. V tem se lepo zrcali vrednost in poslanstvo združenih narodov.

Poleti, leta 1945, se je zbralo na zborovanju petdeset držav, v glavnem države zmagovalke, in sprejele načela združenih narodov, ki so stopila v veljavo 24. oktobra tistega leta; zato ta dan praznujemo kot dan OZN.

Osnovna načela, na katera se prizadete države najpogosteje sklicujejo, jih uveljavljajo so: — reševanje bodočih generacij pred grozotami vojne, uresničevanje osnovnih pravic — enako do žena kot do moških, enako za velike kot za male države, zagotavljanje družbenega napredka, boljšega družbenega standarda in več svobode na svetu. Ta edinstveni ustvarjalni

napor, ki izžareva zlasti v borbi za osnovne pravice afriških narodov in narodov bližnjega vzhoda, v gibanju za ureditev pravičnejših odnosov med narodi, za samostojen razvoj nerazvitih dežel in narodov, so merilo za oceno dela OZN v teh 34 letih njenega obstoja. Od takrat, ko se nekatere male in srednje države niso hotele uvrstiti v enega od dveh blokov sil v svetu, in so se začele organizirati in dogovarjati v okviru gibanja neuvrščeniosti, se je marsikaj spremenilo v svetovni ureditvi, in tako tudi v OZN. Število članov se je povečalo za skoraj 3-krat; od 51 do 149 — Večina novih članic je iz novoosvobojenih držav ni državic, ki so se izjasnile za politiko neuvrščeniosti.

Te dežele, tesno sodelujejo z državami v razvoju, socialističnimi državami, in z mnogimi večjimi ali manjšimi, ki pripa-

dajo formalno k enemu od velikih blokov, pa se skušajo osvoboditi. S svojo večino dajejo osnovo v Združenih narodih. Ustvarja se naravna večina, in ne večina po ekonomski moči in moči orožja, kar je bilo pojav v začetku delovanja Združenih narodov. Danes velja večina na podlagi mednarodnih pravic, in na podlagi dejanskih sprejetih načel združenih narodov.

Velik del članic združenih narodov je poštenih, spoštujejo pravice vseh, in ne delajo za morebitne ozke interese posameznikov. To je tej organizaciji tudi dvignilo ugled in odprlo velike možnosti za miroljubno reševanje perečih vprašanj sedanjosti. V čas take svetovne organizacije, velike nade sedanje in bodoče generacije, bodo mnogi za njen rojstni dan nazdravili. Tudi mi, Jugoslovani smo med njihovimi vrstami.

Dan varčevanja

DINAR NA DINAR...

Letos mineva že 54 let, odkar so (leta 1924) proglasili na prvem mednarodnem kongresu hranilnic v Milanu, 31. oktober za mednarodni dan varčevanja.

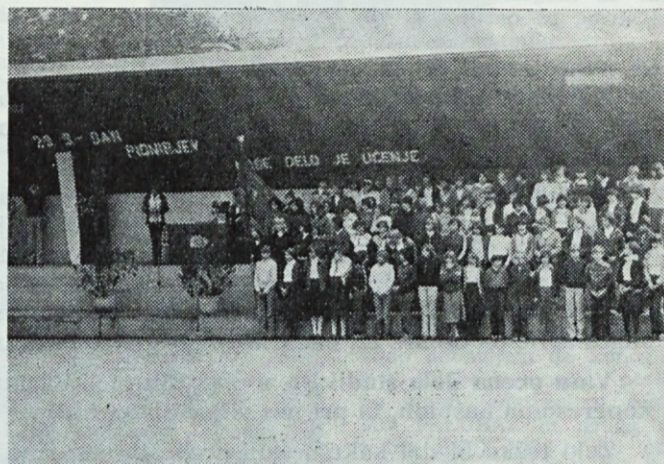
Ekonomska teorija in praksa socialističnih, pa tudi kapitalističnih dežel, posveča veliko pozornost varčevanju, posebno denarnemu, ker je ta tesno povezana z gospodarskim razvojem. Od tega je odvisen razvoj proizvodnih sil in življenjski standard ljudi. Pri nas skrbi za ta razvoj gospodarska zbornica Jugoslavije in socialistična zveza delovnega ljudstva. Do sedaj so dosegli že lepe uspehe — zlasti pri zbiranju odpadnih surovin.

Denarna štednja ima povsod velik pomen za razvoj gospodarstva, le da je pri nas ta način še premalo znan in razvit, in zato ne nudi gospodarskemu razvoju tisto moč, ki bi jo sicer lahko. To pa še ne pomeni, da denarno varčevanje ljudi pri nas ni razvito. Vseeno pa morajo banke, hranilnice in druge ustanove nadaljevati z akcijami, in približati ljudem ta način poslovanja z denarnimi sredstvi.

Hranilne vloge naših ljudi niso majhne — poleg tega pa iz leta v leto naraščajo. Leta 1976 se je v primerjavi z letom 1975, skupna vloga prebivalcev povečala za 39 milijard din, kar pomeni za 40 odstotkov. Tako je bilo vloženih koncem leta 1976, 135 milijard din. To pa se je v naslednjih šestih mesecih še občutno povečalo, tako, da je bilo v sredini leta 1977 vloženih 151 milijard din.

Naši ljudje najraje hranimo denar v bankah. Po lanskoletnih podatkih je bilo vloženih v poštne hranilnice le 12,6 milijard, v bankah pa okoli 138 milijard dinarjev. Pri bankah dobimo različne kredite, ki jih potrebujemo, pa tudi obresti so nekoliko višje.

Povedati moramo, kaj pomeni ta štednja za razvoj gospodarstva in celotnega našega nacionalnega bogastva — od 151 milijonov din (podatki so iz lanskega leta) hranilnih vlog, so posamezniki uporabili le 64,3 milijarde za potrošniške in druge kredite. Iz ostalih sredstev hranilnih vlog kreditirajo gospodarske in družbene organizacije. Kakšen je gospodarski efekt tega ostalega dela hranilnih vlog prebivalstva bomo najbolje razumeli s pomočjo naslednjega primera. Gospodarske in družbene organizacije so v sredini leta 1977 odvojile za komunalno-stanovanjsko gradnjo okoli 65,5 milijard din — kar pomeni, da so sredstva hranilnih vlog posameznikov (okoli 100 milijard) veliko večja, močnejša od skupnega fonda gospodarskih in družbenih organizacij. Seveda je razumljivo, da se ta sredstva uporabljajo tudi za druge dejavnosti kot so, poljedelstvo, gospodarska proizvodnja itd., zato težimo, ne le banke in hranilnice, temveč celotna družba k temu, da bi denarno varčevanje še razširili in povečali. Zato so pogoji in možnosti, ker vemo, da ljudje še vedno hranijo večji del denarnih sredstev doma, po žepih — tudi v nogavicah. Tako je bilo lani okoli 50 milijard din po domovih in to predstavlja ogromen, na žalost mrtev kapital.

Za dan pionirjev, 29. septembra, smo se učenci in učenske naše šole zbrali na pionirski konferenci.

Učenci od 2.—7. razreda smo se zbrali ob 9. uri zjutraj na košarkaškem igrišču pred staro šolo na Rozmanovem trgu. Na pionirsko konferenco smo povabili vse tovariše učitelje ter predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Pionirji so ob sodelovanju učiteljev pripravili dnevni red konference. Najprej je predsednica pionirske organizacije pozdravila vse navzoče, ter predlagala dnevni red konference. Delovno predsedstvo je vodilo konferenco po določenem dnevnem redu. Seznanili smo se z delom Zveze pionirjev v preteklem šolskem letu. O delu krožkov so nas seznanili pionirji poročevalci. Ob koncu konference smo izvolili novo vodstvo Zveze pionirjev za šolsko leto 1978/79. Ob zaključku konference smo poslali tudi pozdravno pismo tovarišu Titu.

Konferenco so popestrila športna tekmovanja, katere so se udeležili skoraj vsi učenci naše šole.

Predsednik ZP OŠ Litija
Vesna Barbek

Imeli smo pripombo

Zbor združenega dela republiške skupščine je na seji dne 18. oktobra letos obravnaval analizo pogojev za pridobivanje dohodka v organizacijah združenega dela, ki zaposlujejo pretežno ženske ter proučitev potrebe in utemeljenosti za sistemske rešitve.

Delegacija litijske in grosupljske občine je po obravnavi gradiva dala pooblastilo delegatu Francu Maliju iz Predilnice Litija, da na seji zbora poda pripombo na predloženo analizo z utemeljitvijo stanja v Predilnici Litija. Pripomba je glasila takole in upamo, da bo našla odmev na pravem mestu.

Delegacija iz občin Litija in Grosuplje, po obravnavi predloženega gradiva, meni, da je z analizo obravnavan le eden in ne najpomembnejši vidik industrije s pretežno žensko delovno silo. Mislimo, da je predvsem vsem zamegljena stvarna problematika tekstilne industrije, ki ni v udeležbi zaposlenih žena, temveč v splošnem gospodarskem osiromašenju, iz katerega se izkopava z lastnimi silami. Pri tem pa ne bi smela stati ob strani tudi širša družbena skupnost, saj zaposluje ta panoga 50.000 delavcev, od tega preko 40.000 žensk.

Predložena analiza kaže na dejstvo, da je doseženi dohodek na zaposlenega v tekstilni industriji najnižji v primerjavi s povprečjem gospodarstva, za kar pa ne bi mogli trdit, da je posledica nizke produktivnosti, merjene s količino na delavca. Razne analize so celo pokazale, da dejanska produktivnost dela ne zaostaja za rezultati drugih panog, ter jih precej celo prekaša.

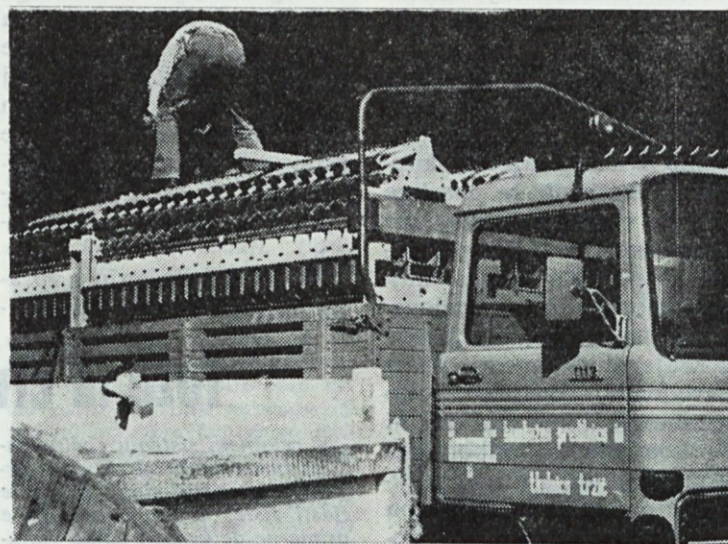
Izkoriščenost strojnega parka je med najboljšimi v gospodarstvu. V litijski predilnici, na primer, ki zaposluje 1200 delavcev, obratujejo stroji 6.552 ur, kar predstavlja 75 % vseh ur v koledarskem letu. To je posledica troizemskega in v nekatere fazah celo štiriizemskega dela. Ta podatek pove, da so delovna sredstva maksimalno izkoriščena, kar redko zasledimo v drugih panogah.

Kljub visoki produktivnosti in maksimalnemu izkoriščanju delovnih sredstev, pa je akumulacija nizka, kar se odraža tudi na osebnih dohodkih. Že analiza kaže, da so neto osebni dohodki v tekstilni industriji med najnižjimi v gospodarstvu, saj zaostajajo za povprečjem za 12 %. Pri tem pa moramo upoštevati, da vsebujejo prikazani osebni dohodki tekstilnih delavcev tudi dodatek za težke pogoje dela v višini 5 %. To dejansko pomeni, da je situacija še slabša, ter da osebni dohodki zaostajajo celo za 17 %.

Položaj tekstilne industrije kaže tudi podatek o ustvarjenem čistem dohodku v letih 1976 in 1977. Leto 1976 je na primer Predilnica Litija dosegla 88.796.000 dinarjev čistega dohodka, ki ga je razporedila takole: 80 % za osebne dohodke, 12 % za sklade skupne porabe, ki zajema tudi topli obrok in stanovanjsko gradnjo, v poslovni sklad so vložili 5 %, za rezervni sklad je ostalo 3 %. Tisti del, ki so ga namenili v poslovni sklad, to je 5 %, je bil v celoti odveden v obliki republiškega prispevka za nerazvite, tako, da delovni organizaciji ni ostalo niti dinarja za

enostavno in razširjeno reprodukcijo.

V letu 1977 je delovna organizacija dosegla 114.282.000 din čistega dohodka. Večji del tega je bil dosežen z izboljšano produktivnostjo in večjo proizvodnjo. Razporedili pa so ga takole:

2 češka brezvretenska predilna stroja BD smo prodali Tržiški bombazni predilnici in tkalnici. V drugem četrtletju leta 1979 bomo nabavili brezvretenske predilne stroje OE, znamke KRUSIK, po licenci ZINSER.

75 % za osebne dohodke, 13 % za skupne porabe, 8 % za poslovni sklad in 4 % za rezervni sklad. Od 8 %, ki so jih namenili v poslovni sklad, to je 9.199.000 din, je le polovico ostalo delovni organizaciji, preostali del, to je 4.400.000 din, pa so odvedli v republiški fond za nerazvite. Tudi tisti del, ki ga je delovna organizacija razporedila v poslovni sklad za reprodukcijo, ji ni ostal, temveč je v celoti bil odveden za infrastrukturo po temeljih plana SR Slovenije za železnico, luke, ceste in podobno. Tudi ta znesek ni zadostoval za kritje vseh obveznosti po samoupravnih sporazumih, temveč so morali nameniti za to še del sredstev iz poslovnega sklada. To se dogaja že

več let, kar vpliva na poslovna sredstva delovne organizacije, ki se zmanjšujejo, ker se zaradi nizke akumulativnosti ne nadomeščajo. Da lahko normalno poslujejo, ta sredstva nadomeščajo s kratkoročnimi bančnimi krediti, ki zvišujejo stroške poslovanja.

Nakazano stanje ni tipično samo za Predilnico Litija, temveč za številne delovne organizacije v slovenski tekstilni industriji. Zato smatramo, da zasluži ta panoga specifično obravnavo problematike, ki bo pokazala izvore, ki vplivajo na takšno stanje.

Menimo, da je prikazana analiza enostranska in ne nakazuje pravih rešitev. Nerazumljivo je, da ima tekstilna industrija najvišjo stopnjo za obračun prispevka v fond za nerazvite, to je 3 %, in se prispevki obračunavajo neodvisno od ustvarjenega dohodka, temveč je podlaga za obračun velikosti poslovnega sklada, kar je nepravilno. V analizi je ta problem samo nakazan, rešitev pa ni podana, čeprav bi zmanjšanje ali ukinitve tega prispevka, znatno razbremenilo tekstilno industrijo.

Predlagamo, da se vsaj v prvi fazi zniža stopnja tega prispevka ali pa določi takšna osnova, kateri bo podlaga ustvarjeni dohodek in ne poslovni sklad.

Pripominjamo, da je na težko stanje v tekstilni industriji opozoril letos, ob proslavljanju 150-letnice tekstilne industrije v Ajdovščini, tudi predsednik republiškega odbora sindikatov, tov. Vinko Hafner in nakazal, da ni rešitev za slovensko tekstilno industrijo v tem, da bi ji kaj dajali, temveč, da bi ji manj jemali.

A. K.

Kaj vse je potrebno uskladiti z zakonom o združenem delu

V dani situaciji in kratkem časovnem razdobju lahko povečujemo obseg proizvodnje le s podaljševanjem delovnega časa. Vemo pa, da stroji lahko na dan obratujejo le 24 ur, zato je prav, da se pri tem spomnimo na Marxovo misel, da se »... povečanje presežne vrednosti s podaljševanjem delovnega časa v stari pekarni prav nič ne razlikuje s podaljševanjem delovnega časa v sodobni predilnici...«. Ne bi hotel razpravljati o presežni vrednosti, kot kategoriji kapitalizma. Vemo, da je delovni čas omejen na 42 ur tedensko; če pa v tem času z istim številom delavcev naredimo več, se je povečala produktivnost, s tem pa tudi skupni prihodek, dohodek in čisti dohodek.

Poglejmo torej od česa je odvisna stopnja produktivnosti (po Marxu):

1. od povprečne stopnje delavčeve spretnosti
2. od razvojne stopnje znanosti in njene tehnološke uporabnosti
3. od organizacije tehnološkega procesa
4. od obsega produkcijskih sredstev in njihove učinkovitosti
5. od naravnih pogojev

Ker ta sestavek ni namenjen proučevanju politične ekonomije,

bom obravnaval le en vidik povečevanja produktivnosti: učinkovitost produkcijskih sredstev, ki se med drugim povečuje z inovacijsko dejavnostjo.

V Predilnici Litija smo 28. 4. 1977 sprejeli samoupravni sporazum o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. V program usklajevanja samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu je bil vključen tudi ta sporazum. Poglejmo, kakšne slabosti so se pokazale pri uporabi sporazuma, in v kolikšni meri je usklajen z zakonom o združenem delu.

V času veljavnosti sporazuma je bilo obravnavanih več tehničnih izboljšav. Vse so bile ustvarjene pred uveljavitvijo sporazuma, zato je bilo potrebno uporabiti čl. 67 sporazuma, ki določa, da se izjemoma lahko uporabljajo določila sporazuma za inovacije, uporabljene 2 leti pred uveljavitvijo sporazuma.

Kljub temu pa postopek ocenjevanja prihranka, doseženega z uporabo tehničnih izboljšav, ni bil opravljen po postopku, ki je določen s sporazumom. Komisija za inovacije je za ocenjevanje prihranka in določitev odškodnine uporabila krožni monogram, ki se uporablja v dru-

gih OZD, kljub temu, da je v našem sporazumu določena lestvica odškodnin in način ugotavljanja prihranka.

Seveda je z ocenjevanjem prihranka povezano precej, zlasti organizacijskih težav. Pri predlogu delavskemu svetu za priznanje odškodnin, se je pripisovalo, kot posledica večje produktivnosti, manjših zastojev in zmanjševanja odpadkov, večja izurjenost delovne sile, boljše kvaliteta uporabljenega materiala in boljše delovanje v okviru delovnih nalog. Navedeni faktorji so bili postavljeni nasproti prihranku v razmerju 50:50, in tudi odškodnina je bila priznana v tej višini.

Pri uveljavljanju inventivne dejavnosti smo pravzaprav ravno tako na začetku, kot smo bili leta 1948, ko je B. Kidrič v obrazilu predloga o patentih zapisal:

»Izumitelji, novatorji in racionalizatorji so pionirji pri izgradnji naše države, na čelu delavskega razreda v borbi za preobrazbo naše države. Ta zakon mora biti nov in zadnji opomin za odpravljanje številnih nepravilnosti, pomanjkljivosti in

(Nadaljevanje na 6. strani)

Krajevna skupnost kot temeljna samoupravna organizacija delovnih ljudi in občanov

V naši družbi gradimo politični sistem novih socialističnih samoupravnih odnosov, v katerem ima gotovo krajevna skupnost najpomembnejše mesto. Tu se srečujejo potrebe in interesi delovnih ljudi in občanov, ki jih med seboj usklajujejo in določajo v programih krajevne skupnosti. Temeljni namen tega je, da bodo občani sami na samoupravnih osnovah, na svojih zborih prek delegacij in organov krajevne skupnosti, odločali neposredno o vseh tistih vprašanjih, ki so pomembna za razvoj krajevne skupnosti in družbenoekonomskih odnosov v njej, za nadaljnje razvijanje samoupravljanja in krepitve delegatskih odnosov.

Da bi te cilje dosegli, je v tem času razprava o novem statutu krajevne skupnosti, v katerem so opredeljene vse njene funkcije, dolžnosti in odgovornosti, in tudi organizacija samoupravljanja v krajevni skupnosti. Tako bo v krajevni skupnosti, poleg zbora občanov, najvišji organ skupščina krajevne skupnosti, politično izvršilni organ pa svet krajevne skupnosti. Skupščino krajevne skupnosti bodo sestavljali delegati iz vrst delavcev iz organizacij združenega dela, delegati občanov, ki jih izvolijo na svojih zborih, delegati družbenopolitičnih organizacij,

in delegati društev, klubov in drugih družbenih organizacij, in delegati društev, klubov in drugih družbenih organizacij. Tako bo v skupščini krajevne skupnosti Litija — levi breg 15 delegatskih mest. Ze v takem sestavu je zagotovilo, da lahko računamo na nastajanje novih družbenoekonomskih odnosov v krajevni skupnosti in razreševanje tistih vprašanj, ki bodo v največjem interesu delavcev in občanov. Da bi pa približali samoupravo čimbolj delovnim ljudem in občanom, bomo v naši krajevni skupnosti ustanovili še posebne odbore v soseskah krajevne skupnosti. Ti bodo pravzaprav temeljna oblika najbolj neposrednega delovanja samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti. Poleg navedenih organov bodo ustanovljeni še razni organi — komisije ali odbori pri skupščini ali svetu krajevne skupnosti, za konkretna področja družbene in gospodarske aktivnosti v krajevni skupnosti. Poudariti je potrebno, da se bodo morale temu ustrezno organizirati tudi družbenopolitične organizacije, ki so pomemben nosilec družbenopolitične aktivnosti, usklajevanja interesov in krepitve samouprave v krajevni skupnosti. Seveda se bistveno spremenijo tudi mate-

rialni odnosi, saj se mora v krajevni skupnosti najbolj neposredno uveljavljati ustavno načelo o svobodni menjavi dela. Zato bo morala krajevna skupnost organizirano pristopiti k planiranju svojega razvoja, pripraviti plane, in s samoupravnimi sporazumi neposredno združevati delo in sredstva z delavci, ki delajo v organizaciji združenega dela v krajevni skupnosti in z občani, ki živijo v njej. Ne nazadnje je treba še posebej poudariti tudi pomen drugih oblik financiranja krajevne skupnosti, zlasti s samopriskvkom in sredstvi samoupravnih interesnih skupnosti.

Tudi pri odločanju o vprašanjih, ki so za občino naj-

pomembnejša, med drugim razvojni načrt občine, splošna in skupna poraba, urbanistično programiranje in drugo, je treba jasno poudariti, da ne morejo iti ti mimo krajevne skupnosti in njenih občanov. Šele ko občani na svojih zborih sprejmejo svoja stališča, lahko delegati, ki jih odpošljejo v zbor krajevne skupnosti občine, odločajo o stvari, oz. usklajujejo interese na ravni občine.

Ob zaključku lahko po vsem tem ugotovimo, da postaja krajevna skupnost resnično temeljna samoupravna skupnost občanov, v kateri brez posredništva uresničujemo svoje potrebe in interese. Tako krajevno skupnost želimo ustanoviti, ker je le na tej osnovi poročstvo, da bomo uveljavljali take odnose, kakršne smo zapisali in sprejeli z ustavo.

Meta Krnc

TOZD in civilna zaščita

V celotnem sistemu civilne zaštite imajo pomembno vlogo organizacije združenega dela, še zlasti tiste, ki so zaradi svoje primerne dejavnosti lahko vključene v sestavni del sistema zaštite in reševanja.

Delovne organizacije pripravljajo in organizirajo civilno zaščito v svojem okolju v skladu z določili Zakona o narodni obrambi, in v skladu s predpisi posamzne republike, oz. pokrajine. Civilna zaščita se organizira po enotnem sistemu v občini. V okvirih tega sistema prevzemajo OZD posebne plane izvajanja civilne zaštite. Naj omenimo, da teh planov še ni sprejelo večje število TOZD.

Na področju samozaščite, prvemu od treh delov celotnega sistema civilne zaštite, so OZD dolžne, da v prvi vrsti s svojimi sredstvi zgradijo zaklonišča za ljudi, razen v primerih, ko ustrezni občinski organ oceni, da to ni potrebno.

Organi upravljanja TOZD neposredno organizirajo in izvajajo potrebne evakuacije v svoji organizaciji, v skladu z občinskim planom.

V izvajanju preskrbe prebivalstva sodelujejo vse TOZD, še zlasti tiste iz področij zdravstva, gostinstva in komunalne dejavnosti. Dolžne so še preskrbovati sredstva za zatemnjevanje in maskiranje svojih objektov; odgovorne so za javno razsvetljavo, in dolžne organizirati in izvajati zatemnjevanje javnih mest, trgov in drugih objektov.

TOZD so tudi dolžne preskrbeti sredstva za kolektivno radiacijsko-biološko-kemijsko zaščito delavcev in premoženja. Obvezna minimalna sredstva, oz. njihovo količino, ki jo mora imeti TOZD, predpisuje zvezni izvršni svet.

Ne bo odveč, če omenimo, da so predpisane kazni od 5.000 do 100.000 dinarjev za tiste TOZD, ki to obveznost ne bodo izpolnile.

V okviru meril zaštite od požara, poplavl, požarov in eksplozij, imajo posebno vlogo TOZD gradbeniške, rudarske, komunalne, transportne in drugih dejavnosti, ki razpolagajo z odgovarjajočimi sredstvi in kadri. Takšne TOZD so dolžne takoj pristopiti k reševanju, po navodilih ustreznega štaba civilne zaštite. To določilo narekuje, da se morajo komunalne organizacije pravočasno pripraviti za hitro pomoč pri odpravljanju poškodb na prometnih linijah, vodovodu, kanalizaciji itd., ter da poskrbijo potrebne rezervne zaloge kritičnih materialov, orodja in opreme. Gradbene OZD so dolžne, da se pripravijo za uspešne in hitre akcije reševanja, razčiščevanja ruševin, gradnjo improviziranih zaklonišč za evakuirano prebivalstvo itd.

Posebno pozornost moramo posvetiti tudi delavnicam v obrtni dejavnosti (katero smo do sedaj zapostavljali), ki bi v primeru vojne lahko močno okrepile sile komunalnih in gradbenih TOZD.

TOZD organizirajo enote civilne zaštite v skladu z občinskim planom predvsem za svoje potrebe, lahko pa opravljajo razne naloge tudi izven TOZD.

Posebno vlogo imajo specializirane enote civilne zaštite, ki jih organizirajo občine, večje krajevne skupnosti, in TOZD. Te enote se formirajo iz gradbenih, komunalnih, rudarskih, zdravstvenih, gasilskih, veterinarskih in drugih organizacij, in so s svojo opremo in kadri

Kaj vse je potrebno ...

(Nadaljevanje s 5. strani)

napak v organizaciji in zaščiti izumiteljstva v naši praksi. Med številnimi pomanjkljivostmi in slabostmi je treba takoj izkoreniniti vse tiste, ki so očitno nastale zaradi nezadostne skrbi naših ustanov in vodilnih za zagotavljanje primernih pogojev za razvoj izumiteljstva, ali pa se kažejo v birokratskem odnosu do izumiteljev, predvsem novatorjev in racionalizatorjev.

Pri vsem tem pa moramo ugotoviti, da v naši državi in naši delovni organizaciji:

- ne gradimo gospodarskega sistema in ekonomskega napredka na neprekinjenem ustvarjalnem inovatorskem delu za izpopolnjevanje tehnologije,
- izumiteljem inovatorjem ne priznavamo, da so pionirji v go-

spodarski izgradnji naše države, na čelu delavskega razreda za socialistično preobrazbo družbe,

— kljub »zadnjemu opominu« še nismo odpravili, temveč le še kopičili nove nepravilnosti, slabosti in napake v organizaciji in zaščiti izumiteljstva.

Nov, popravljen samoupravni sporazum, usklajen z zakonom o združenem delu, bo sicer marsikaj doprinesel k razvoju inventivne dejavnosti, kljub temu pa je potrebno z zakonom o združenem delu uskladiti tudi miselnost ljudi.

Viri:

Karl Marx — Kapital

Več avtorjev: Inventivna dejavnost v združenem delu, Ljubljana 1976

Milan Kaplja

usposobljene za specialne naloge reševanja in odpravljanja posledic vojne ali elementarnih nesreč.

Na tem področju se nam pogosto pojavlja določen problem.

Pogosto se v vojni razpored vključijo preveliko število kadrov v posebne enote, tako, da bi se v vojni njihovo delovanje popolnoma oslabilo. Imamo orga-

nizacije, ki bi tudi brez formiranja posebnih enot civilne zaščite lahko opravljale naloge reševanja in odprave posledice.

Predvsem moramo vztrajati pri usposabljanju tistih organizacij, ki se po naravi dejavnosti, ki jo opravljajo, lahko vključijo v ta del sistema civilne zaščite, ter formirati posebne eno-

te civilne zaščite tam, kjer ni takšnih organizacij.

Na koncu naj omenimo, da imamo še številne TOZD, ki so malo naredile za taka merila zaščite, ne odvajajo zadostna sredstva za njen razvoj in skrb o zaščiti, vsa pa prepuščajo le malemu številu ljudi. Takšne organizacije seveda niso uspo-

sobljene, da s svojimi močmi opravijo naloge zaščite in reševanja, še posebej ne v vojni. Povrnimo se zato na eno od prvih misli načela CZ, in sicer na to, da so vse družbene organizacije dolžne, da se poleg pripravljanja za oboroženo vojno, pripravljajo tudi za vse oblike zaščite.

TANJUG

Civilna zaščita v Predilnici Litija

V posamezne enote civilne zaščite so razporejeni moški do 60. leta starosti, ženske pa do 55. leta starosti (razen nosečnic in mater z otroki, starimi manj kot 7 let).

V delovni organizaciji smo sprejeli samoupravne akte, ki dajejo pravno osnovo za delo civilne zaščite v naši delovni organizaciji. Sprejet je tudi plan izvajanja civilne zaščite. Štab civilne zaščite usklajuje z vodji posameznih služb strokovne naloge ob aktivizaciji civilne zaščite. Pri izbiri strokovnega kadra se razporeja člani CZ na dolžnosti, ki jih opravljajo že v miru. Organizacija civilne zaščite v delovni organizaciji je sestavni del družbene samozaščite. Naloge, ki jih imajo enote CZ so že v miru velike. Pripravljeni pa moramo biti na izvrševanje nalog tudi v primeru vojne. V zimskem obdobju se tudi v naši delovni organizaciji preverjajo plani civilne zaščite in mobilnost posameznih enot. Ugotovljene pomanjkljivosti se odpravljajo in dopolnjujejo rokavniki ob sodelovanju vseh vodij posameznih služb civilne zaščite.

Upoštevanje nevarnosti v tekstilni industriji je pri nas stalna nevarnost izbruha večjega požara. Požar nam lahko uniči delovne priprave in naprave in tudi gradbene objekte. Odveč bi bilo naštevati vse nevarnosti, katerim smo izpostavljeni, posebno še ob zanemarjanju preventivnih ukrepov. Druga večja nevarnost so potresi, ker je naša delovna organizacija na potresnem območju. Večje požare gasimo predvsem z vodo. Zadnja okvara, oziroma onesnaženost vode litijskega vodovoda dokazuje, da bomo morali izpopolniti plan zavarovanja pred požarom in misliti na izgradnjo požarnih rezervoarjev, v mestnih predelih, ki so oddaljeni od reke Save.

V delovni organizaciji imamo za gašenje požara tudi porabno vodo katero črpamo iz reke Save. Ob onesnaženosti reke Save obstoja možnost večje onesnaženosti tudi porabne vode.

Ob naravnih nesrečah štab civilne zaščite aktivira posamezne enote. Zaposleni, ki niso aktivirani za odstranjevanje posledic nesreče, se morajo preko zasilnih izhodov umakniti. Umik mora biti organiziran in brez panike.

V vojnem času je izredno važna naloga zatamnjevanja in zaklanjanja. Zatamnitev delovne organizacije mora biti pred nevarnostjo letalskih napadov izvedena v najkrajšem času. Ekipa za zatamnjevanje ima izdelan načrt.

Bistvena naloga enot civilne zaščite je reševanje ljudi in imetja. Organizacija prve pomoči s strokovno usposobljenim kadrom je izrednega pomena.

V vse oddelke nameščamo v pisarnah mojstrov omarice prve

pomoči. V omaricah so torbice s kompletnim sanitetnim materialom. Te torbice morajo biti kompletne in ne sme manjkati sanitetni material. Ob zapustitvi oddelka odnesejo bolničarke torbice s seboj, da lahko nudijo prvo pomoč sodelavkam.

Izrednega pomena je kemijska ekipa. Ob požarih in eksplozijah se razvijajo plini, ki so nevarni za življenje. Le z dobro opremo in strokovno usposobljenostjo se lahko zavarujemo pred zastrupljenjem.

Reševalna in gradbena ekipa ima nalogo v primeru razrušitve objektov odstranjevati posledice in reševati zasute.

Kadar zapuščamo območje delovne organizacije moramo imeti za primer nevarnosti zaklonišča, ki so lahko provizorična. Iz priprav enot civilne zaščite je razvidno, da se polno za-

vedamo odgovornosti, ki jo imamo za dosledno izvajanje nalog v miru in vojni.

Mnenja posameznih oseb, češ, kaj nam koristijo vse te priprave, saj bomo v primeru vojne vsi uničeni, je izredno škodljiva in zgrešena. V 2. svetovni vojni je bilo ubitih na milijone oseb zaradi nevednosti in strokovne nesposobnosti enot civilne zaščite. Na napakah se učimo. Zato je izrednega pomena strokovna usposobljenost enot CZ.

V naši delovni organizaciji bomo nabavili več strokovnih filmov iz področja civilne zaščite, ki bodo naredila posamezna predavanja zanimiva in koristna. Tudi Litijski predilec vas bo seznanjal s strokovnimi članki o delu in nalogah civilne zaščite.

F. L.

Postanite član OO Smučarske zveze Slovenije!

Smučarska izkaznica za sezono 1978—1979

V prizadevanju za čimboljšo organiziranost smučarstva in pridobivanja članstva, je Smučarska zveza Slovenije, s predhodnim soglasjem osnovnih smučarskih organizacij, izdala za smučarsko sezono 1978/1979 tri vrste izkaznic, po naslednjih cenah:

1. za člane nad 15 let — 150,00 din
2. za pionirje stare do 15 let (rojeni do 30. junija 1965) — 60,00 din
3. za podporne člane (ne glede na starost) — 50,00 din
4. za podporne člane (organizacije združenega dela) — 1.000,00 din, 2.500,00 din, 10.000,00 din, 20.000,00 din in 30.000,00 din

Člani pod točko 1. in 2. imajo ob predložitvi smučarske izkaznice naslednje ugodnosti:

a) 10 % popust pri nabavi smučarske opreme in tudi 2 kompleta spodnjega smučarskega perila. Ta popust lahko izkoristijo člani do 30. junija 1979. leta (v Litiji — trgovina Mercator in Centromerkur)

b) 10 % na slovenskih žičnicah

c) 10 % vse leto ne glede na število dni bivanja (razen od 9.7. do 20.8.) v hotelih, campih, kopališčih in športnih objektih

Zavarovanje — vsak član, razen podpornih članov je zava-

rovan za primer smrti in invalidnosti.

Podporni člani imajo popuste v hotelih, avtocampih in športnih objektih.

Organizacije združenega dela, ki se včlanijo kot podporni člani, dobijo brezplačne izkaznice za podporne člane, za socialno šibke delavce.

Športna oprema in vse druge usluge se lahko koristijo samo s predhodno predložitvijo izkaznice, zato jo nosite vedno s seboj.

Vsi zainteresirani se lahko včlanijo pri osnovni organizaciji

Smučarske zveze Slovenije v naši občini, šolskem športnem društvu »Tisje« Šmartno. Vse informacije lahko dobite pri referentu za tisk in informacije, tov. Maticu Malenšku, (interna številka 76), ali direktno v šolskem športnem društvu »Tisje« Osnovna šola Šmartno, telefon 88-442.

Sodelujejo podjetja:

Nama, Slovenijašport, Emona, Mercator, Dobrina, Račica, Tehnomerkator, Soča, Alpkomerc, Centromerkur, Manufaktura, Almira, Alpina, Forromoto, Elan, Kokra, Nanos, Primorje Gorica, Metalka, Lovce, Elita

Hoteli:

Zelena Laguna — Poreč, Plava Laguna — Poreč, Spadiči — Materada — Cervar, Novigrad, Hotelko podjetje Portorož — TOZD Frand hotel Metropol, Kras Sežana — TOZD hoteli — gostinstvo Sežana

Planinska društva:

PD Kranj, bazeni, kopališča, gostinsko podjetje Bovec, zavod Tivoli Ljubljana.

Teden požarne varnosti

Vsakoletni teden požarne varnosti, ki je od 23. do 29. oktobra, nas poleg številnih požarov in raznih elementarnih nesreč prek celega leta še posebej opozori, na važne naloge varstva pred požarom, kot pomembnega dela požarne zaščite. Teden požarnega varstva organiziramo v duhu gesel, ki jih narekujejo glavni problemi gasilstva, vedno novi požari, in neopravljene naloge. Zato je letošnje geslo: »Varujemo dom, delovna mesta in prirodo pred ognjem!«

Številni požari, zlasti pa požarne katastrofe v letošnjem letu, nas ponovno opozorijo, da je glavni krivec še vedno človek s svojo nevednostjo, malomarnostjo in pozabljivostjo. Najhujše kritike in grožnje so zavedale zlasti varilce in delavce, ki delajo z raznimi sodobnimi vnetljivimi materiali. Naj navedem nekaj podatkov. Po podatkih ERCRSNZ je bilo v prvi polovici letos v Sloveniji že 673 primerov požarov, na družbenem sektorju 340, na zasebnem sektorju pa 333 primerov, s skupno škodo 55.703,951 dinarjev. Tudi pri nas, v Predilnici, se ne smemo pohvaliti z majhnimi zanetki požarov, ki so bili v letošnjem letu, saj smo jih imeli do danes 19! Vendar so bili brez večje škode pravočasno pogaseni. Zato se je treba zahvaliti celotnemu kolektivu, saj se zavedajo, da z budnostjo in organizirano akcijo lahko zatro zanetek na svojem delovnem mestu.

Potrebno bo še naprej budno spremljati vse negativne pojave, ki se pojavljajo pri proizvodnem procesu, ter organizirati seminarje na temo, kako preprečiti požare in gašenje z raznimi gasilskimi aparati.

Od vseh zaposlenih je močno odvisna požarna varnost na vaših delovnih mestih. Zato morate vedeti, kje so izvori požar-

ne nevarnosti, v tehnološkem procesu dela, ki ga opravljate, da bi te nevarnosti pravočasno odstranili.

Ce pride do požara, ukrepite takoj, da ne bo prepozno. Da bi to znali, zahtevajte pouk, ker boste tako koristili sebi in drugim. Beg pred požarom ni časten, razen v primerih, ko gre res za neposredno življenjsko nevarnost. Škoda, ki jo požari povzročajo gospodarstvu, je ogromna. Vzrok teh požarov pa je vedno človek, ki ni dovolj poučen, ki ne ve, da lahko že vsaka najmanjša iskra, ki nastane pri varjenju ali drgnenju kovine ob kovino, po kratkem stiku itd., zaneti požar trdnih snovi, posebno hitro pa zažge naoljene krpe bombaža in plini, ki lahko povzročajo celo eksplozijo.

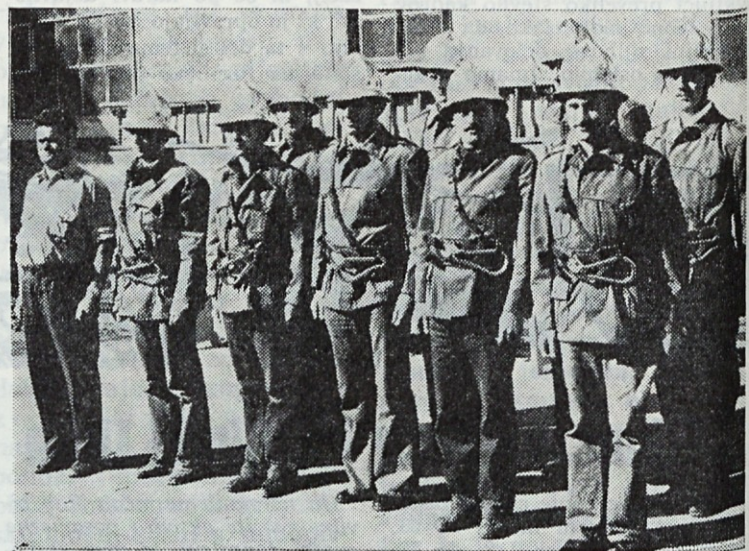
Red in čistoča na delovnem mestu, pravilno oskrbovanje pogonskih mehanizmov in osebna disciplina, pravilen pouk o povzročiteljih požarov in o načinu gašenja s priročnimi gasilnimi sredstvi, so predpogoj za uspešno in varno obratovanje. Gasilska enota v delovni organizaciji naj bo vodja dobre gasilske službe in pripravljenosti v primeru požara. To pa bomo dosegli, če bodo v gasilski enoti aktivni tudi vodilni delavci mojstri, obratovodje, in vodje delovnih skupin. Rudi Zupan

Tekmovanje gasilskih desetlin predilnice Litija

V počastitev 92. obletnice delovne organizacije je po programu požarnovarnostnega tedna organizirano tekmovanje gasilskih desetlin. Vsaka od 10. de-

setlin tekmuje v treh disciplinah:

1. izpolnjevanje testa iz varstva pred požarom;
2. hitro oblačenje;

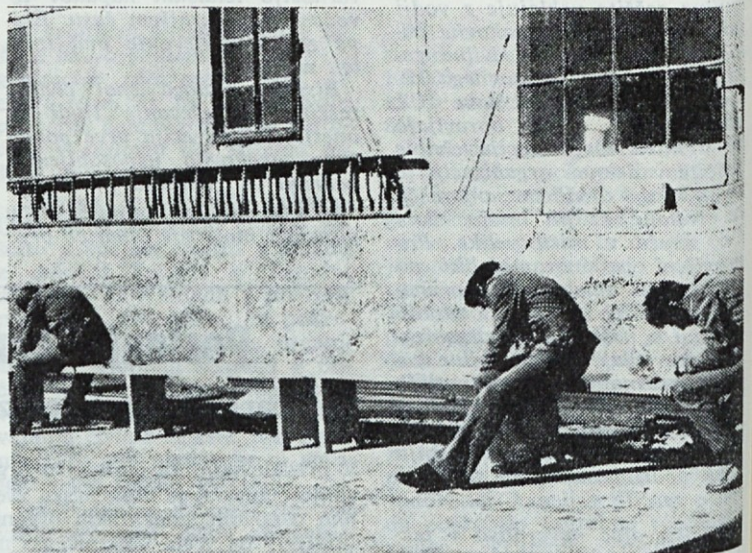

Desetina Karla Podkrajška pred začetkom tekmovanja.

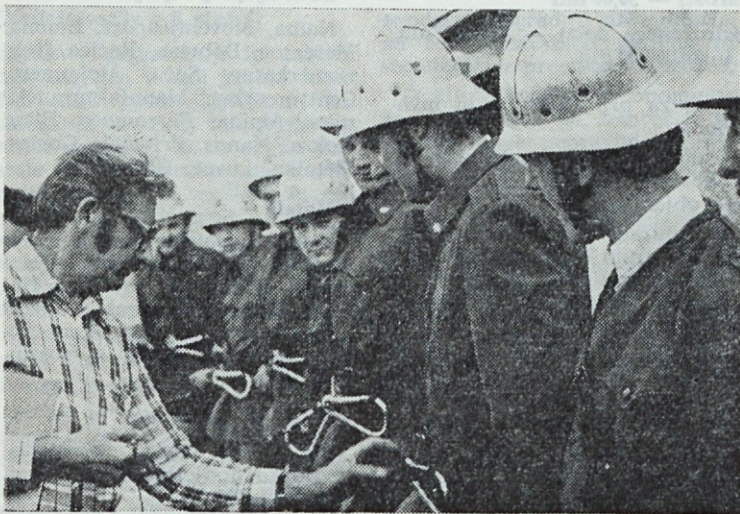
3. štafetni tek na progi 9 x 50 metrov, s prenosom povelja in ročnika;

Vsako desetino posebej ocenjuje posebna sodniška komisija.

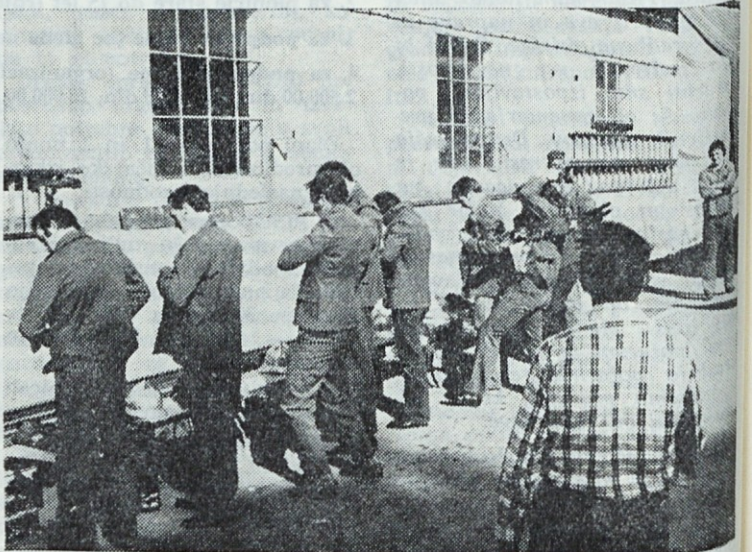
ja pod vodstvom glavnega sodnika Jožeta Borštnarja. Upošteva se doseženi čas. Napake, ki so ovrednotene kot negativne točke, se od doseženega časovnega rezultata odbijajo.

Testiranje — kar na prostem!

Vodja sodniške komisije Borštnar pregleduje tekmovalno desetino.

Hitro oblačenje.

Namen tekmovanja je:

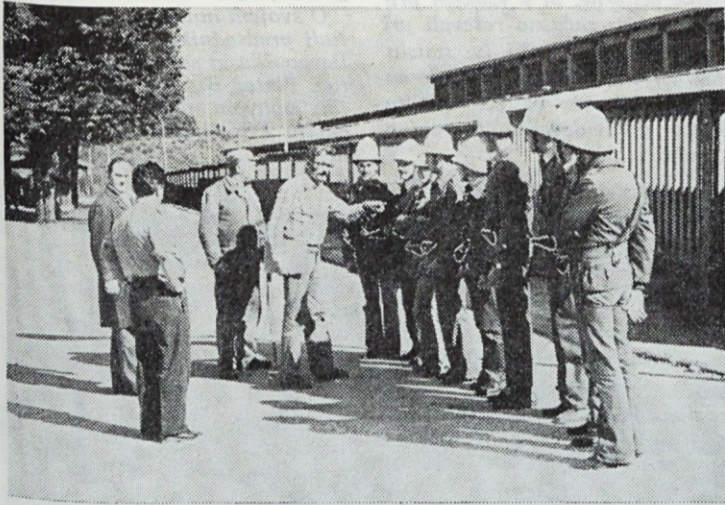
1. da se preveri znanje članov desetih iz preventivnega požarnega varstva;
2. doseže pravilnost izvajanja posamezne vaje
3. potrebna hitrost pri izvedbi vaje.

Vse te lastnosti so potrebne pri pravočasnem in učinkovitem

gašenju požara v naši delovni organizaciji.

Uspeh, ki so ga dosegli na gasilskem tekmovanju, in uvrstitev tekmovalnih gasilskih desetih, bo objavljen v prihodnji številki Litijskega predilca.

F. L.

Pred štartom štafetnega teka.

Požar v središču Litije

V soboto, dne 16. 9. 1978, je poleg litijske cerkve nastal ob 7.45 zanelek na podstrešju komunalnega podjetja. V spodnjih prostorih je pisarna, krste, pogrebni voz in dnevno skladišče barv in lakov. Zanelek je prvi opazil občan iz Frtice, ki je šel po mleko. Videl je, da se kadi iz podstrešja, in to povedal v trgovini kmetijske zadruge.

Nenadoma je z mogočnim plamenom izbruhnil požar. V pritličju prostora so stanovali delavci komunalnega podjetja, ki so se v avgustu preselili v nov stanovanjski blok. Na podstrešju je ob izselitvi ostal razen material: avtomobilske gume, posteljne blazine, napolnjene z bombažnimi vlakni in drugi predmeti. Ker je sobota za mnoge občane prost dan, se je nabralo na kraju požara veliko radovednežev.

Na znak alarma so prišli na kraj požara litijski gasilci. Gašenje požara je bilo oteženo, ker ni bil takoj izključen električni tok in ker je bil hidrantski nastavek shranjen v spodnjem prostoru komunalnega podjetja,

ki je že bil v območju povečane temperature.

Na močan zalet gasilca so se vrata odprla. Gasilci so napekljali cevi iz mestnega hidranta, in pričeli gasiti. Po 10 minutah gašenja je bil električni tok izključen.

Gašenje je bilo težavno, ker je gorelo ostrežje in bombažni odpadki. Delavci komunalnega podjetja so iz spodnjih prostorov rešili pisarniški inventar in pogrebno opremo. Barve in drug material so naložili na tovarnjak. Po zadušitvi požara se je sredi dneva požar ponovno razplamtel. Goreli so mokri bombažni odpadki in podstrešje. Gasilci so v ponovni akciji od-

stranili goreče ostrežje in goreč material.

Vzrok požara še ni ugotovljen. Domneva pa se po odprtini na podstrešju, da je nočni obiskovalec odvrnil cigaretni ogorek, in povzročil zanelek.

Delavci komunalnega podjetja so posledice požara že odstranili. Iz zavarovalnine in drugih virov bo sama zgradba adaptirana, in urejeni pisarniški prostori.

F. L.

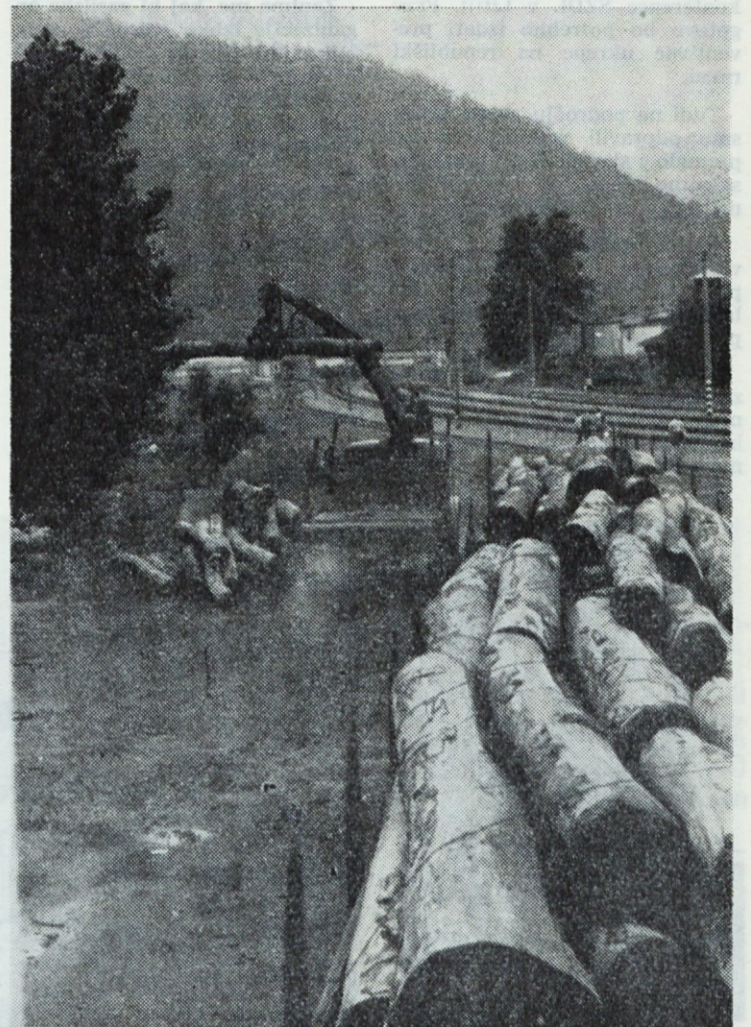
Litija in Šmartno teden dni brez vode

Litijski predilec je v julijski številki pod naslovom »Varstvo okolja v občini Litija«, obravnaval tudi varstvo voda in skrb za pitno vodo. V članku so bile

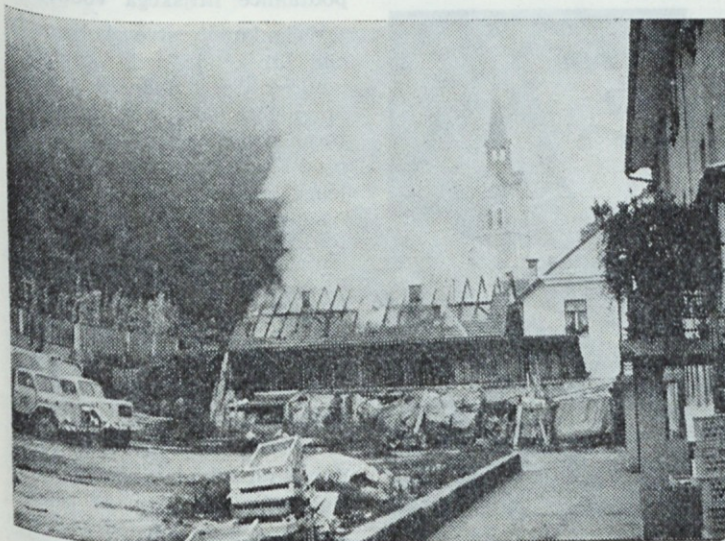
obravnavane posledice izlitja nafte in drugih škodljivih snovi v reko Savo, ki bi onesnažile podtalnico litijskega vodovoda. (Nadaljevanje na 10. strani)

Kdaj je bil zadnjič očiščen zbiralnik pitne vode pri »Vili« na Cesti Zasavskega bataljona.

Razkladanje hlodovine na litijski železniški postaji. O Lesni industriji Litija, več na 11. strani.

Tak pogled se je nudil Litijanom tisto soboto — ob 8. uri zjutraj.

Brez vode

(Nadaljevanje z 9. strani)

Izliv mazuta v kanalizacijo in nato v Ljubljano in reko Savo je povzročil onesnaženje reke Save in podtalnice litijskega vodovoda.

18. oktobra nas je neprijetno presenetila vest v »Delu«, da je mazut že septembra stekel v zajetje industrijske odplake tovarne Tosama iz Vira pri Domžalah. Več kot pet ton mazuta je steklo v zajetje, ogrozilo Račo, ki se izliva v Bistrico, ta pa v Savo. Sanitarna inšpekcija v Litiji je bila obveščena, da izliv mazuta iz cisterne v Tosami v Domžalah ne bo znova prizadel litijskega vodovoda.

V obeh primerih so organi javne varnosti odkrili tehnične pomanjkljivosti na kurilnih napravah, in druge pomanjkljivosti pri projektiranju kurilnih naprav.

O teh dogodkih še nismo slišali uradnih izjav odgovornih oseb. Ne obtožujemo, želimo le vedeti, kaj bomo ukrenili v bodoče, da preprečimo onesnaženje pitne vode. Izlitje mazuta v reko Savo ni samo litijski problem, ker je segel v širši slovenski prostor.

Kakšne ukrepe bomo izdali, da se opisana primera ne bosta ponovila? To problematiko bodo obširno obravnavali delegati na konferenci za varstvo okolja konference SZDL v Litiji. Prav gotovo bo potrebno izdati preventivne ukrepe na republiški ravni.

Tudi na področju mesta Litija smo odpravili vodnjake, in še premalo skrbeli za preskrbo s pitno vodo ob »zatajitvah« mestnega vodovoda.

Prevoz gorljivih tekočin in nevarnih snovi bi morali usmeriti po železnici, čeprav vemo, da lahko pride do nesreč tudi pri prevozu tovorov po železnici.

S posebnimi ukrepi moramo zagotoviti učinkovitost nadzora nad viri onesnaženj zraka, voda in širšega okolja. Izpopolniti moramo tehnologijo predelave

in uporabe škodljivih snovi, in že v projektih odpravljati gradbene in druge tehnične pomanjkljivosti.

Nabaviti moramo osnovno tehnično opremo.

Industrijska območja morajo imeti črpalko za črpanje izlitih tekočin, ročno črpanje izlitega mazuta je neekonomično, zamudno in naporno.

Tudi komunalna podjetja se bodo morala v izdatnejši meri opremiti s hidrantsnimi nastavki, cevmi in drugim.

Ali že imamo izdelane ukrepe za preskrbo prebivalcev s pitno vodo v izrednih okoliščinah, ko lahko računamo na usahnitev pip mestnega vodovoda?

Ali imamo zagotovljeno protipožarno vodo? Vemo, da so bili hidranti neuporabni ob onesnaženju podtalnice. Kako je poskrbljeno s pitno vodo v naši delovni organizaciji? Imamo porabno vodo in protipožarni bazen. Ta je pomanjkljivo vzdrževan. Lahko govorimo tudi o onesnaženosti vode tega bazena.

Ali lahko vodo iz protipožarnega bazena priključimo ob potrebi na hidrantsno omrežje delovne organizacije?

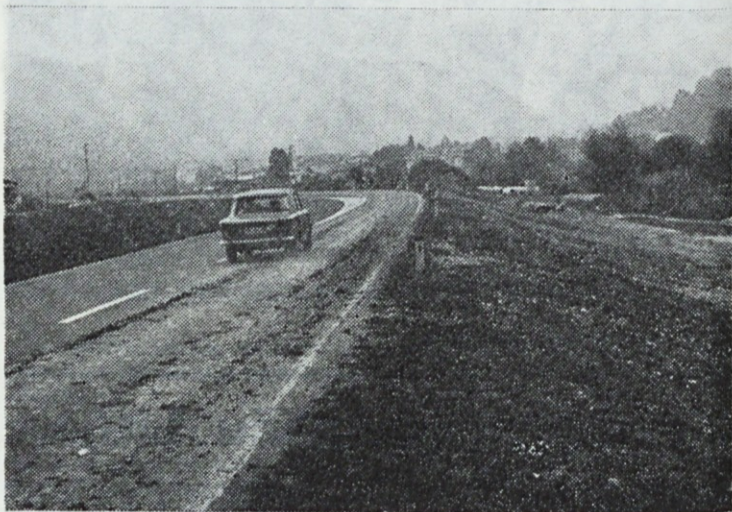
Kot prvi varnostni ukrep bomo nabavili »za vsak primer« 1000 l plastično cisterno.

VPRAŠANJE PREDSEDNIKU OGZ LITJA, TOV. VINKU KERŽANU:

Zanima me, kaj bi gasilske organizacije lahko storile v situaciji zadnjih petih dni, ko ni bilo vode v hidrantsnem omrežju mestnega vodovoda, če bi npr. izbruhnil požar v osnovni šoli na Graški Dobravi ali katerikoli drugi gradbeni objekt na tem področju, ki je občutljivejša za ogenj?

Gotovo bi lahko gasili le še požarišče. Zajetje vode zadaj same šole je mnogo premajhno, poleg tega pa še nedostopno. Za potegnitev savske vode pa bi potrebovali več motornih črpalk za prečrpavanje, mnogo sintetičnih gasilnih cevi in temu ustrezno tudi številno gasilno ekipo. Premostiti pa bi morali — poleg

aveh cest — še železniško progo. Koliko časa bi za to porabili, niti ni potrebno računati. V gostejših skupinah hiš tudi ne bi mogli obvarovati sosednih hiš pred razširitvijo požara. Kolikšno pomanjkljivost pa bi to pomenilo za delo gasilskih enot CZ v primeru vojnega požara, ne bi ocenjeval sam. Z nabavo gasilske cisterne, bi v vsakem primeru lahko začasno reševali pri takojšnji intervenciji (v smislu poklicnih gasilskih brigad) le en objekt, nikakor pa več, kot to lahko predvidevamo za vojno stanje.

Pričeli so z gradnjo čistilne naprave ob cesti Litija—Zagorje.

Enako bi lahko obravnavali druga naseljena področja, ki nimajo vodnih zajetij ali blizu reke Save oz. potokov.

Kaj menite k tej problematiki?

Menim, da bi morali povsod tam, kjer imamo naravne izvire vode, narediti večje vodne zaježitve, jih vzdrževati in kontrolirati. Dela bi se morali programsko lotiti KS, ker menim, da bi ljudje ob izkušnjah zadnjega pomanjkanja vode in ob premisleku še vseh hujših posledic življenja brez vode, radi s prostovoljnimi delom pripomogli (ali podprli finančne načrte), da bi

zgradili nove zaježitve in obnovljali zapuščene vodnjake. Na odločitve nikakor ne bi smeli čakati predolgo, ker imamo na območju nad litijsko vodno zaježitvijo, ki s podtalnico polni vodni rezervoar, že dovolj cistern s kurilnim oljem in prometa z njimi, ki neposredno ogroža našo vodo, nujni vir vsega izvljenja.

O svojem mnenju sem obvestil tudi predsednika SO Litija, tov. Dernovška in sekretarja OK ZKS tov. Pintar Branka, da bi s svojim vplivom pomagala sprožiti akcijo KS ali ustrezno odgovornega.

Razmisliti bo potrebno o lastnem viru pitne vode iz studenca pri »Vili«. Vsiljuje se vprašanje: Kdaj je bil zadnjič očiščen zbirnik pitne vode pri »Vili« ob Cesti zasavskega bataljona?

Klinčev studenec ob novozgrajeni osnovni šoli je bil v tem letu adaptiran. Ali se ne bi dala odtekajoča voda iz tega studenca spljati v protipožarni zbirnik?

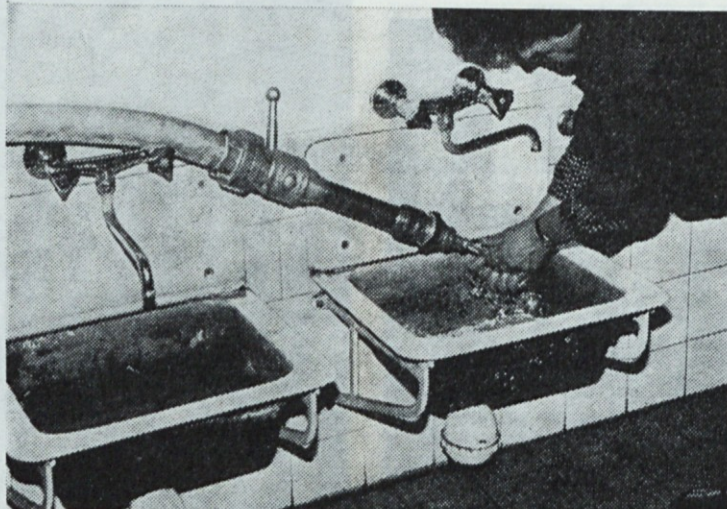
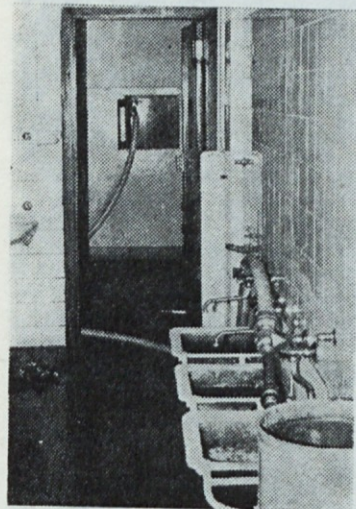
Ob pomanjkanju vode bi morali posvetiti več pozornosti razkuževanju sanitarnih prostorov.

Vsa ta vprašanja in ugotovitve se pojavljajo ob onesnaženosti podtalnice litijskega vodovoda.

V članku »Varstvo okolja v občini Litija«, je pod fotografijo betonskih cevi podnapis — »del opreme za novo čistilno napravo na reki Savi je že vskladiščen pred Kegljiščem — kdaj bo zgrajena čistilna naprava?«

Sedaj pa lahko zapišemo, da je čistilna naprava že v izgradnji.

Vse čistilne naprave so drage, zato bomo morali zagotoviti potrebna finančna sredstva za tako napravo v Litiji. Pričetek dela na čistilni napravi v Litiji je dobra vspodbuda občinam Ljubljanskega področja, da zagotovo čistost reke Save.

V sukalnici smo napeljali cevi iz protipožarnih hidrantov. Tako smo, z industrijsko vodo, omilili težave v sanitarijah.

Predstavljamo vam...

O Lesni industriji so za vas pripovedovali tov. Alojz Muzga — direktor, tov. Ivan Boh — sekretar in tov. Tone Sveršina — referent za kadre v Lesni industriji Litija.

Pogled na obrat v Zagorici.

Lesna industrija Litija je bila ustanovljena dne 1.1.1957 tako, da sta se k tedanji firmi »Zales« pridružila mizarski obrat v Šmartnem in žagarski obrat v Zagorici. Tedaj je bilo v vseh treh obratih zaposlenih 156 delavcev. Ko so prebrodili začetne organizacijske težave, so bili vsi naporji usmerjeni v hiter razvoj nove delovne organizacije.

Sedaj je v Lesni zaposlenih 559 delavcev. Organizirani so v štiri temeljne organizacije in delovno skupnost. Za leto 1978 so planirali 234.000.000,00 din celotnega prihodka in dohodka v znesku 92.000.000,00 din. Poprečni mesečni neto osebni dohodek v prvem polletju 1978 je 4.603,00 dinarjev. V preteklih 21 letih so z lastnimi in kreditnimi sredstvi posodobili furnirsko proizvodnjo, ter postavili nove obrate za proizvodnjo ploskovnega pohištva in plastike. Medtem, ko instalirane kapacitete za proizvodnjo izdelkov iz pleksi stekla ne

zadostujejo več, saj s temi proizvodi ne morejo pokriti vseh tržnih potreb, enota ploskovnega pohištva posluje še pod rentabilnostno mejo. V prvem polletju 1978 je namreč izkazala izgubo v znesku cca 1.570.000,00 din. Delavci mizarske TOZD, v kateri je ta enota, so sprejeli analizo vzrokov in program ukrepov, kar so delavci drugih temeljnih organizacij solidarnostno podprli.

Kadrovska problematika je nenehno prisotna, saj na področju domače občine ni zadostnih virov za priskrbo novih delavcev. Zato so se že pred 10 leti odločili, da bodo zaposlovali tudi delavce iz drugih republik, večinoma iz SR BiH. Teh delavcev je sedaj že skoraj 100. Razume se, da tako kadrovanje terja večje napore in stroške, poraja pa tudi razne socialne probleme.

Z vidika šolske izobrazbe je struktura zaposlenih takale:

z visoko izobrazbo	4 delavci
z višjo	12 delavcev
s srednjo	60 delavcev
VK	7 delavcev
KV	152 delavcev
PK	184 delavcev
NK	140 delavcev

Zaradi zelo razvejane dejavnosti in poslovanja bi radi zaposlili še diplomiranega pravnika in diplomiranega ekonomista, pa jim to do sedaj še ni uspelo.

Veliko pozornost namenjajo dopolnilnemu izobraževanju že zaposlenih kadrov in štipendiranju. Dopolnilno se izobražuje na različnih šolah 28 delavcev, štipendirajo pa 15 dijakov in študentov.

Kar zadeva samoupravno organiziranost, je treba reči, da je to edina delovna organizacija s sedežem v občini Litija, ki ima temeljne organizacije. Ustanovili so jih že 28.12.1972 na podlagi ustavnih amandmajev.

sami uresničujejo neodtujljive pravice, v lastnih samoupravnih organih rešujejo proizvodne in poslovne probleme ter sami odločajo o rezultatih svojega dela. Podlaga za to, so jim njihovi lastni samoupravni splošni akti. Skupni interes vseh temeljnih organizacij pa je izražen v samoupravnem sporazumu o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo. Usklajevanje interesov posameznih temeljnih organizacij v interes delovne organizacije pa seveda ne poteka vedno gladko. Proces usklajevanja zahteva vedno nove napore, politične opredelitve in dokazovanja, toda vedno in vse le po samoupravnih poti. Zelena luč samoupravljanja je stalno odprta, od delavcev samih pa zavisi, ali bo samoupravljanje boljše ali slabše. V Lesni brez sramu radi povedo, da poslovanje s tozdi sicer nekaj več stane, kot prej

RAZVOJNI PROGRAM

LETO	PREDVIDENA IZGRADNJA	Investicija v milj.din	CELOTNI DOHODEK	
			PRED INVEST. LETNO	PO INVEST. LETNO
1979	TOZD Žagarska proizvodnja Izgradnje primarnega kompleksa (žaga, skladišče, parnilnica, decimernica, sušilnica) s ciljem povečati izvoz na cca 2 milijona ₤	90	60	130
	TOZD Mizarska proizvodnja Rekonstrukcija proizvodnje ploskovnega pohištva s prehodom na specializirano proizvod.	10	35	116
	TOZD Proizvodnja plastike nabava novih strojev	5	8	10
1980	TOZD Plastika	70	80	250
1985	Izgradnja novih proizvodnih prostorov v Zagorici in rekonstrukcija v Poljčanah			
	TOZD Furnirska proizvodnja Rekonstrukcija in izgradnja novih obratov v Zagorici	150	35	160
	TOZD Mizarska proizvodnja Stavbno pohištvo - preselitev v Zagorico in rekonstrukcija	30	25	64
		355	243	730

Organizirani so takole:

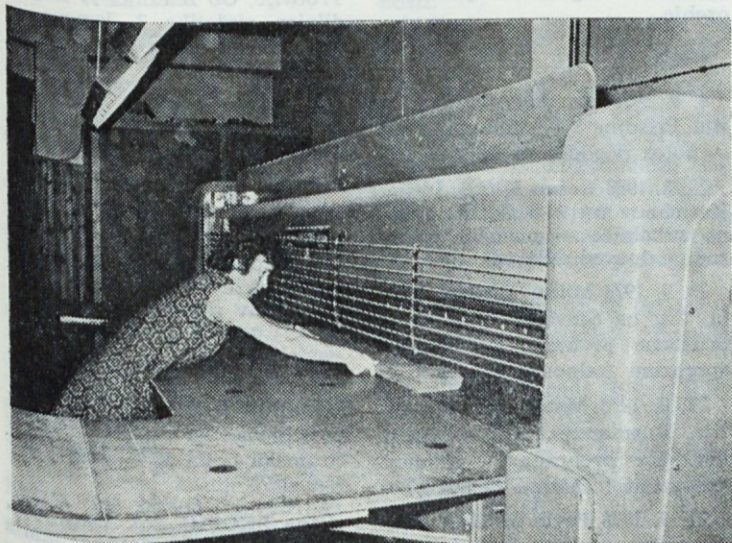
TOZD furnirska proizvodnja
TOZD mizarska proizvodnja
TOZD žagarska proizvodnja
TOZD proizvodnja plastike
Delovna skupnost skupnih zadev

Ob samem organiziranju temeljnih organizacij je šlo bolj za formalno uresničitev ustavnih amandmajev, čeprav je politični aktiv že nakazal pota vsebinske preobrazbe družbenoekonomskega položaja delavcev.

Danes je seveda situacija že popolnoma drugačna. Delavci vsake temeljne organizacije

in da jih včasih zaradi tega »boli tudi glava«, toda to so le trenutne subjektivne slabosti, ki jih nov družbenoekonomski položaj

(Nadaljevanje na 12. strani)

Furnirski obrat.

9. kongres
zveze
sindikato
slovenije

Poškodbe v mesecu septembru

Pri delu moramo varovati tudi druge delavce.

Vodja izmene čistilnice je izklopil čistilni stroj z namenom, da odstrani navita bombažna vlakna iz otepalnega stroja. S pomočjo izvijača je na transportni cevi odstranil prozorni pokrov, in čakal, da se otepalo ustavi.

kljub opozorilu vodje izmene, da stroj ni še popolnoma v mirovanju.

Po nalogu proizvodnega sektorja so remontni delavci takoj po poškodbi zamenjali transportno cev s kontrolno odprtino. S to preureditvijo je na vseh čistilnih strojih izpolnjen 22. člen pravilnika o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z delovnimi pripravami in napravami (Ur. list SFRJ št. 18/67), da morajo biti delovne priprave in naprave konstruirane tako, da roke ali drugi deli telesa med delom ne morejo v nevarno cono. Pri otepalnih valjih je zato nameščena mehanska zaščitna naprava, da delavec ne more odpreti zaščitni pokrov nad otepalnikom, dokler ni otepalo v popolnem mirovanju.

Med vezanjem pretrogov na prstančnem stroju se je Kaliope Marija spekla z vretenom. Med prisukovanjem preje je predica pred vezanjem preje z levo roko prišla za vrteče vreteno, in si opekla dlan leve roke.

Privšek Mileni je padel zaboječ s cevkami na nogo. Pred nabiranjem cevk iz lesenega zaboja je poškodovanka s pomočjo kljukic obesila aluminijasti zaboječ na lesen zabojo, in iz lesenega zaboja prekladala cevke v zaboječ. Ko je med pripogibanjem zadela zaboječ, se je snel iz stranice, ji padel na palec desne noge, ter ji ga poškodoval.

Voziček s prejo jo je poškodoval. Predica Pivc Alojzija je z rokami potegnila voziček, naložen s predprejo, proti sebi. Pri tem je med prstančnima strojema zadela kovinski okvir, na katerega je pritrjen ventilator, in si poškodovala nadlaket leve roke.

Pri prenosu vozička je Cerar Franc padel po stopnicah. Transportni delavec je po »bližnjici« peljal voziček, napolnjen z bombažnimi odpadki, v čistilnico odpadkov. Za prenos vozička po stopnicah, je prosil delavca iz čistilnice, da mu je pomagal. Ko sta nesla voziček navzdol po stopnicah, se je prevrnila na stopnišče vrhna plast odpadkov, in zato poškodovanec, ki je nesel voziček spredaj, ni videl stopnic. Zgubil je ravnotežje, in si pri padcu poškodoval gleženj desne noge.

Ranisavljevič Mara si je med prebiranjem cevk zadržala trsko zaboja. Snemalka je z rokami jemala cevke iz lesenega zaboja in jih zlagala v škatlo. Med jemanjem cevk si je zabodla trsko iz dna zaboja, in si poškodovala kazalec leve roke.

F. L.

PRIŠLI - ODŠLI

SEPTEMBRU 1978

Prišli:

1. 9. 1978 **Fatima LEMEZOVIC**, Zagonje, Kidričeva 31 — predilnica bombaža 3. izmena

1. 9. 1978 **Marjana BARTOL**, Litija, Badjurova 9 — komercialni sektor

4. 9. 1978 **Bojan TIŠLER**, Litija, Rozmanov trg 3 — montaža strojev

skupnosti je izvoljenih 174 delegatov, v samoupravne organe temeljnih organizacij, delovne skupnosti in delovne organizacije pa cca 190 delegatov. Torej skupaj več kot polovica delovnega kolektiva.

Delegatska razmerja se razvijajo vedno bolj tudi po vsebinski plati, ob primerni aktivnosti družbenopolitičnih organizacij.

Predstavljamo vam...

(Nadaljevanje z 11. strani)

delavcev takoj izniči, kot nepomembno tendenco.

Taka organiziranost pa je seveda nujno povezana z delegatskim sistemom, ki je zelo razvejan. Za občinski zbor združenega dela in samoupravne interesne

Jedilnica v Lesni industriji Litija.

4. 9. 1978 **Ivan KURENT**, Šmartno, Jelša 11 — predpredilnica 3. izmena

4. 9. 1978 **Karel KOMOTAR**, Litija, Cesta zasavskega bataljona 21 — predilnica sintetičke 3. izmena

4. 9. 1978 **Branko JUVAN**, Sava, Ponoviče 25 — sukalnica rezerva

14. 9. 1978 **Majda LOGAR**, Litija, Rozmanov trg 5 — sukalnica efektivnih sukancev rezerva

18. 9. 1978 **Dušan ŽLAHTIČ**, Litija, Rozmanov trg 19 — montaža strojev

18. 9. 1978 **Ljudmila ODLAZEK**, Polšnik, Mamol 5 — čistilna kolona predilnice bombaža

19. 9. 1978 **Begajeta BEGANOVIČ**, Zagorje, Podvine 30 — predilnica sintetičke 3. izmena

19. 9. 1978 **Esma SULJIČ**, Zagorje, Cesta zmage 55 — sukalnica 2. izmena

25. 9. 1978 **Stana GAJIC**, Litija, Rozmanov trg 30 — pomožno osebje

Odšli:

4. 9. 1978 **Martina PETEK**, Litija, Prisojna 8 — počitniški dom — potek pogodbe za določen čas

28. 8. 1978 **Goran KVAS**, Litija, Rozmanov trg 9 — čistilna kolona sukalnice — pismeni sporazum (odpoved delavca)

23. 9. 1978 **Milica MARIN**, Litija, Trg na Stavbah 11 — obrat družbene prehrane — pismeni sporazum (odpoved delavke)

27. 9. 1978 **Marija POVŠE**, Litija, Rozmanov trg 9 — obrat družbene prehrane — pismeni sporazum (odpoved delavke)

27. 9. 1978 **Pavla MAGAŠ**, Litija, Cesta zasavskega bataljona 5 — predilnica bombaža 2. izme-

na — v poskusnem roku s strani delovne organizacije

30. 9. 1978 **Ljudmila BREGAR**, Litija, Grbinska cesta 1 — predpredilnica 3. izmena — upokojitvev

30. 9. 1978 **Sonja KOKOL**, Litija, Ljubljanska cesta 18 — predilnica bombaža 2. izmena — pismeni sporazum (odpoved delavke)

30. 9. 1978 **Nada ROGELJ**, Šmartno, Vintarjevec 21 — predilnica sintetičke 2. izmena — pismeni sporazum (odpoved delavke)

30. 9. 1978 **Anton JELENC**, Polšnik, Borovak 1 — predpredilnica 2. izmena — pismeni sporazum (odpoved delavca)

30. 9. 1978 **Marija BIRK**, Litija, Rozmanov trg 1 — obrat družbene prehrane — pismeni sporazum (odpoved delavke)

30. 9. 1978 **Pavla KOREN**, Hrastnik, Log 20 — rezerva predilnice — pismeni sporazum (odpoved delavke)

30. 9. 1978 **Gojko VIDOVIČ**, Litija, Grbinska cesta 11 — proizvodni sektor — upokojitvev

30. 9. 1978 **Ajka MURATOVIČ**, Trbovlje, Ob železnici 14 — predilnica sintetičke 2. izmena — pismeni sporazum (odpoved delavke)

Delavka, premeščena na druga dela in naloge v mesecu septembru 1978

11. 9. 1978 **Ljubica SMILJANIČ**, posluževalka flyerjev v predpredilnici 4. izmena, premeščena na dela in naloge zbiralka cevk v zbiralnico cevk.

Umrli naši upokojeniki:

Emilija VAŠ, roj. 7. 2. 1909, upokojena 16. 4. 1971, Litija, Grbinska cesta 30 — umrla dne 9. 9. 1978

Ana ŠKOFIC, roj. 13. 6. 1900, Kresnice, Senožeti 17 — umrla 19. 9. 1978.

Interna televizija v osnovni šoli Litija

Kaj je interna šolska televizija?

Kot si ni mogoče predstavljati sodobne proizvodnje brez sodobne tehnologije, tako si ni mogoče predstavljati sodobnega pouka brez šolske učne tehnologije. Med te pa prav gotovo spada tudi interna šolska televizija.

Razvoj šolske televizije je prispevek televizije k sodobnejšemu izobraževalnemu delu, njegovi aktualizaciji, vsebinski raznoterosti in bogatosti ter povezanosti z življenjem. Šolska televizija nima namena zamenjati učitelja ali zmanjšati njegovo vlogo v vzgojnoizobraževalnem procesu, pač pa mu pomagati pri izpolnjevanju vzgojnoizobraževalnega načrta. Učitelja mora spodbujati k sodobnejšemu posredovanju učne snovi, k uporabi najboljših oblik in metod poučevanja ter k smiselni uporabi AV pripomočkov in sredstev. Šolska televizija naj učitelja vzpodbuja k uspešnejšemu in ustvarjalnejšemu delu tudi s tem, da jih seznanja z novimi znanstvenimi dosežki s področij posameznih predmetov iz pedagogike in psihološke znanosti. Šolska televizija bo imela pomembno vlogo pri modernizaciji in racionalizaciji vzgojnoizobraževalnega dela.

V čem se interna šolska televizija tehnično razlikuje od običajne televizijske opreme?

Da bi razumeli razliko v tehnični opremi, moramo najprej ugotoviti uporabnost običajne televizije v izobraževalnem procesu.

Televizija, ki jo uporabljamo doma, je programsko vezana na čas.

Tudi televizijski šolski program je točno vezan na določen čas, in se le malokrat časovno ujame z učnim načrtom predmeta. Nemogoče pa je za vzgojnoizobraževalno delo uporabiti nekatere zelo dobre izobraževalne oddaje s programov TV, ko so te na programu takrat, ko učenec ni v šoli. Težav uvajanja, terminsko določenega programa v vzgojnoizobraževalno delo je še cela vrsta.

Da pa bi premagali te težave, pa je potrebna dodatna oprema, ki omogoča snemanje oddaj, ko so te na programu, in predvajanje takrat, ko si to želimo, ko se vsebina oddaje ujema z vsebino učne ure, določene po učnem načrtu. To pa omogoča dodatna in hkrati bistvena naprava k televizijskemu sprejemniku — magnetoskop.

Pri šolski televiziji uporabljamo kasetni magnetoskop. To je, za primerjavo, nekaj podobnega kot kasetofon, le da z magnetoskopom lahko poleg tonskega posnetka posnamemo tudi slikovni posnetek.

Torej barvni kasetni magnetoskop in barvni televizijski sprejemnik sestavljata prvo funkcionalno enoto internega televizijskega sistema.

(Da smo iskali barvni sistem kljub večji investiciji, je dovolj razlogov. Naj navedem samo nekatere: v vzgojnoizobraževalnem procesu so barve funkcionalna komponenta; za nekatera področja, kot so na primer likovna vzgoja, naravoslovne vede in geometrija pa so docela nepogrešljive).

S to opremo pa interni televizijski sistem še ni zaključen. Za nadaljnji funkcionalni razvoj je potrebna še dodatna oprema. Prav gotovo je naslednja aparatura, miniatura TV kamera. Miniatura TV kamera se navadno uporablja vzporedno z magnetoskopom. Za razliko od magnetoskopa, ki je predvsem namenjen zapisu in reprodukciji že izdelanih TV programov, miniatura TV kamera omogoča v povezavi z njimi tudi snemanje lastnega programa. Obe sta za vzgojnoizobraževalni proces izredno koristni. Prav gotovo pa je trenutno najpomembnejše vprašanje, kako primerne programe, ki jih posreduje javna oddajniška mreža, povsem neodvisno od časa do časa predvajati, vključiti v vzgojnoizobraževalni proces. To vprašanje rešuje magnetoskop.

Za prvo fazo razvoja interne televizije, ki jo uresničujemo v vzgojnoizobraževalni organizaciji, je predviden le najnujnejši minimum tehnologije, ki obsega:

- antenski sistem
- barvni TV sprejemnik
- barvni kasetni magnetoskop z VRC kasetami; po možnosti pa naj bi nabavili tudi črno-belo TV kamero.

Navedene enote so v bistvu osnova interne televizije, ki ne deluje povsem izolirano, ampak se koristno navezuje na sistem javne oddajniške mreže. Že prve tri enote dajejo naslednje možnosti:

1. direktno spremljanje TV oddaj vseh dosegljivih programov.

Presnemovanje in obnovitev poljubnih TV oddaj, ki jih emitira javna TV mreža na VCR.

3. reprodukcijo posnetega kasetnega programa ob poljubnem času, in hkrati tudi možnosti ponavljanja posameznih sekvenc ali celo zaustavitve posamezne slike na ekranu.

S TV kamero pa še dodatno:

- 1. interno snemanje lastnih programov
- 2. direktni prenos slik, slik in napisov na televizijski zaslon;

Kako pa je z možnostjo razvoja interne šolske televizije v Litiji?

Lahko se pohvalimo, da je šola Dušan Kveder-Tomaž (ena iz

med redkih osnovnih šol v Sloveniji, ki je že na začetku razvoja, pravzaprav deloma presega 1. fazo razvoja, in da ima lepe možnosti, da šolsko televizijo uspešno razvija.

Izredno pomembna sestavina v internem sistemu televizije je skupinska antenska naprava. To je osrednja naprava, ki služi tako za povezavo antenskega sistema s koaksialnim kablom in ojačanje TV signalov kot tudi za pretvorbo iz UHF (pretvornik Sitarjevec) na VHF področje in za visokofrekvenčno pretvorbo in prenos signala iz magnetoskopa ali TV kamere.

Poleg te skupinske antene pa je potrebno tudi kabelska napeljava v učilnici. Na srečo in na zahtevo ravnatelja tov. Jožeta Grošlja pa je bilo to vgrajeno v šolski objekt vzporedno z napeljavo ozvočenja kar je terja lo zanemarljivo majhne stroške.

Kaj pa potrebujemo, da bo šolska televizija tudi funkcionalno oživila?

Res, da smo presegli 1. razvojno fazo, in da interno televizijo tudi že praktično uporabljamo pri rodiljskih sestankih in za izobraževanje učiteljev, pa s funkcionalnostjo na tej stopnji še ne moremo biti zadovoljni.

Razvojno gledano naj bi ime, li v vsaki učilnici stalen barvni televizor, to pa je za enkrat prehuda zahteva, glede na investicijo. Nefunkcionalno pa je tudi stanje kakršno je z obstoječimi pripravami imamo. Zelo

vprašljivo, in tudi strokovnjaki so nam to odsvetovali, je prenašanje izredno dragih naprav iz razreda v razred. Rešitev je nekje v sredini; nabava dveh barvnih televizorjev, ki bi jih za stalno postavili v dveh učilnicah. Seveda je tudi to za našo šolo prevelika investicija, zato upam, da nam dragi delavci ne boste zamerili, da se obrnemo tudi na delovno organizacijo, saj končno bomo bogatejši vsi, vaši otroci in naši učenci, s tem pa tudi celotna družba. O rezultatih in o nadaljnjem razvoju interne televizije pa morda kdaj drugi.

Naj se za konec še enkrat zahvalimo delovnim organizacijam Gorenje-Elrad iz Velenja in DO Proles Ljubljana, ki sta nam podarila televizijski barvni sprejemnik in kasetni magnetoskop, skupinsko anteno in v svoji organizaciji izvedla tudi montažo. Zahvaljujemo pa se tudi predsedniku skupščine občine Litija, tov. Jožetu Drnovšku, ki je veliko pripomogel.

Jože Hostnik

Zanimivosti:

Največji človek na svetu

Pravijo, da je bil to Robert Peršin Vedlov.

Ko je bil star pet let je meril 163 cm, z desetimi leti je dosegel 192 cm, s petnajstimi — 232 cm. Nazadnje so ga izmerili 18 dni pred smrtjo — meril je točno 272 centimetrov.

Upokojeni sta bili

Ljudmila Bregar je bila zadnja delavka pri mikalnikih. Delo pri teh strojih je težko in neprimerno za ženske. Pred leti smo pričeli tu zaposlovati le moške. Z odhodom Ljudmile v pokoj, se je ta načrt uresničil.

Pri nas se je zaposlila 12. 9. 1945. leta. Prej ni bila zaposlena. Vso svojo delovno dobo je preživela ob mikalnikih. 25 let se je vozila v službo s kolesom iz Hotiča. Precej naporna pot na delo je bila — posebno pozimi. Pred 8 leti si je kupila hišico v Litiji in od takrat je bilo lažje. Sedaj je dopolnila starostno pokojninsko

dobo — do cele pokojnine ji manjkata še dve leti.

Tončka Savinšek je dosegla polno pokojninsko dobo. Pri nas se je zaposlila 1945. leta. Sprva je bila snemalka, kmalu pa je napredovala in postala predica, leta 1967 pa brigadirka.

Na tem delu je bila ves čas, razen zadnje leto, ko je delala na lažjem delu, zaradi bolezni.

Izhaja iz »fabriške« družine. Tudi njeni sestre sta naši upokojenki.

Obema želimo veliko zdravja, da bi srečno uživale v pokoj!

M. M.

Izlet v bolnico Franjo

OO sindikata je omogočila splošnemu in komercialnemu sektorju enodneveni izlet s tem, da organizira prevoz z avtobusom, ostale stroške izleta pa naj bi krili sami.

Cerknem. V njej so ranjeni partizani — vseh skupaj je bilo 522, uživali prepotreben mir za ozdravljenje, imeli primerno bivališče, osnovno bolniško in zdravniško nego, proti koncu

vojne pa tudi kirurško pomoč. Bolnica Franja je zgovorna priča trpljenja in veličine osvobodilnega boja, pa tudi iznajdljivosti partizanskih zdravstvenih delavcev. Izredno naravno okolje, kamor so jo postavili, in možnost medicinske pomoči ter uspešnega zdravljenja v takih okoliščinah pa vzbujata številnim obiskovalcem neprisiljeno občudovanje in odkrito priznanje. Po ogledu bolnice Franja smo se odpeljali v Cerkno, kjer smo se podprli in malo poklepetali.

Pot nas je dalje vodila po lepi Poljanski dolini. Prvi postanek

po kosilu je bila vasica Visoko, do katere smo morali nekaj časa peščiti. Ogledali smo si rojstno hišo pisatelja Ivana Tavčarja. Na travniku za rojstno hišo je veličasten spomenik pisatelju, katerega je dal zgraditi njegov bratranec. Rojstno hišo pisatelja z vsem poslopjem je kupil kmet, ki obdeluje zemljo in goji konje, poleg tega pa se ukvarja še z gostinstvom.

Od tam smo šli preko Škofje Loke do Trboja, kjer smo večerjali. Od tu smo se dobre volje in polni vtisov vrnili domov.

M. SRAJ

Iz muzeja idrijskega rudarstva. Skrb za varnost pri delu.

Ker se ni prijavilo dovolj kandidatov iz splošnega in komercialnega sektorja, smo povabili še delavce iz drugih sektorjev, vendar je bil odziv na naše povabilo zelo majhen.

Ob 6. uri smo se zbrali pred vratarico delovne organizacije. Naš prvi postanek je bil v Logatcu, kjer smo popili kavo. Pot smo nadaljevali do Idrije. Tam smo si ogledali grad. Vodička nam je pripovedovala o zgodovini rudnika živega srebra, ogledali smo si razstavo čipkarskih izdelkov, po katerih je Idrija zelo znana, in sobo Franceta Bevka. Idrija nam je ostala v spominu tudi zato, ker smo bili skoraj vsi mokri, ko smo se vračali k avtobusu. Ravno takrat je močno deževalo. Za tem smo obiskali bolnico Franja, ki je bila edina neodkrita partizanska bolnišnica. Bila je varen kotiček hudo ranjenim partizanom od decembra 1943 leta pa do končne osvoboditve 1945. Zgrajena je bila v grapi Pasice zraven primorske vasi Novaki pri

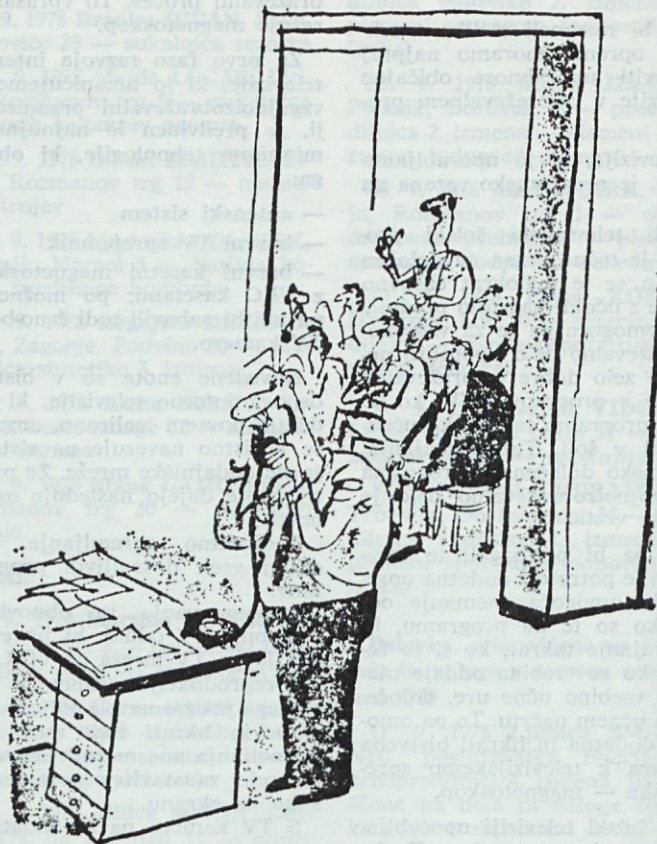
Tavčarjev spomenik pred domačo hišo.

Pot k bolnici Franji. Na tablici piše: »Tu je 10. 2. 1945 zdrsnil in utonil Vili Simnovčič, borec zaščitne čete SUPB Franja.

Udeleženci izleta na Visokem.

— Klara, ne bo me ne na kosilo ne na večerjo! Tovariš Štef povzema, kar je povedal tovariš Marko, potem pa bo tovariš Luka povzel, kar zdaj pripoveduje tovariš Štef!

O. REISINGER, Vjesnik

REDNA LETNA ZBIRKA PREŠERNOVE DRUŽBE 1978

Člani-naročniki bodo letos prejeli naslednji knjižni dar:

PREŠERNOV KOLEDAR 1979, bo kot osrednja knjiga zbirke letos še posebno zanimiv. V njem bodo poleg proze in poezije sodobnih slovenskih avtorjev tudi razprave o dogajanjih po I. svetovni vojni, pa prispevek o novem mednarodnem ekonomskem sistemu, o pojavu evrokomunizma, zapis o starih slovenskih mestih, informativno bogati zapis pred olimpiado leta 1980 v Moskvi, pa še vrsta drugih zanimivosti in informacij. Knjigo velikega formata bodo krasile barvne reprodukcije slik znamenitega impresionista Matije Jame, obsegala pa bo ogrog 200 strani.

Boris Režek: CESTA NA MEJO, roman — Sočno in živo napisana pripoved o koroških gruntarjih, njihovih hlapcih, deklah in dninarjih, ki oblikujejo in maličijo ljudi, tragična podoba razmer v predvojnem času, v kateri pa ob koncu le zaslu-timo obljubo človeško boljših dni.

Miško Kranjec: ČARNI NASMEH, dve povesti — Ob 70-letnici našega velikega pisatelja smo v zbirko uvrstili dvoje njegovih pripovednih biresov: »Čarni nasmeš« in »Pot med blaže-

ne«. Obe lirsko otožni povesti bosta nedvomno ganili srce vsakega od bralcev.

Miran Ogrin: VZHODNI VETER, potopis — Naš znani popotnik je ponaslovil svojo pripoved: od Urala do Kitajske in do arabskih pustinj, v njegovih zapisih pa zaživi pred nami tisti svet, ki je od nekdaj buril domišljijo Evropejcev in ki nas še danes privlači s svojo tako drugačno, bogato raznolikostjo, skrivnostmi, posebnostmi in lepotami.

Draga Černelč, s sodelavci: ALERGIJA, zdravstveni priročnik — O alergiji, njenih vzrokih, posledicah in še zlasti o načinih zdravljenja, vemo vse premalo, zato bo knjiga gotovo dobrodošla marsikomu in ne samo bolnikom.

Člani, ki so poravnali naročnino do 30. junija letos, bodo prejeli še naslednjo knjigo:

Alan White: PODNEBJE UPORA, roman — Delo obravnava značilen primer nastanka in delovanja velemestne gverile na vročih tleh Ria de Janeiro. Prodorno in pisateljsko slikovito opisuje razmere v senci kapitalistične strahovlade, kakršna je značilna za mnoge dežele Južne Amerike, in vzroke, ki privedejo osrednje junake zgodbe do oboroženega upora z njegovimi tragičnimi posledicami.

Omenjeno knjigo lahko prejmejo tudi tisti naročniki, ki so se naročili na zbirko po 30. juniju, le da bodo morali ti doplačati zanj 50.— dinarjev (broširana) oziroma 65.— dinarjev (vezana).

Vse knjige bodo člani-naročniki prejeli v drugi polovici novembra.

Zavarovanje obratovalnega zastoja ali somaža

Skoraj vse temeljne organizacije združenega dela se zavedajo, da jih vsakodnevno ogrožajo nevarnosti proti katerim se tudi zavarujejo. Običajno pa je zavarovalna zaščita, za katero se TOZD odločijo, omejena le na zavarovanje požara in strojeloma, pa še vloma, kar vse predstavlja zavarovanje proti neposrednim škodam, ki pretijo njihovim osnovnim in obratnim sredstvom. Ob večjih požarnih škodah pa tudi strojelomih običajno zavarovana TOZD ni prizadeta le s škodo na obratnih zgradbah in proizvodnih sredstvih, marveč tudi s posredno škodo zaradi zastoja v obratovanju. Ta škoda se odraža predvsem v izgubljenem dohodku in nepokritih stroških v času obnove uničenih ali poškodovanih obratnih zgradb in proizvodnih sredstev. Zastoji so zlasti po požarnih škodah razmeroma dolgi, iz prakse povzemamo, da nemalokrat trajajo tudi celo leto.

TOZD, ki skrbi za dolgoročno varno poslovanje bo poleg osnovnega požarnega in strojelomnega zavarovanja vsekakor sklenila tudi zavarovanje obratovalnega zastoja ali s tujko šomaža zaradi požara ali zaradi strojeloma.

Predmet zavarovanja je pri šomažnem zavarovanju dohodek in stroški. Poglejmo si približno strukturo dohodka. Dohodek vsebuje pogodbene obveznosti, z zakonom določene obveznosti, samoupravne obveznosti ter čisti dohodek. Čisti dohodek pa obsega sredstva za osebne dohodke, sredstva za skupno porabo, sredstva za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela ter sredstva rezerv. Največji strošek pa je amortizacija, ki se obračunava oziroma odvaja od vrednosti osnovnih sredstev.

V Jugoslaviji pa tudi Sloveniji je sorazmerno slabo zajetje šomažnih zavarovanj, saj jih je vseh okoli 500, v Sloveniji pa jih je nekaj preko 200. Zdi se, da so TOZD-i pa tudi širša družba premalo seznanjena s prednostmi, ki jih nudita šomažno zavarovanje na osnovi požara in šomažno zavarovanje na osnovi strojeloma. Opažamo tudi, da zanimanje za zavarovanje naraste v neki branži šele tedaj, ko katera TOZD doživi večji zastoj zaradi požara ali strojeloma. Stihijsko sklepanje šomažnih zavarovanj po škodi nedvomno ni najbolj primerno, TOZD-i bi se morali osveščeno

in preračunljivo odločati za sklepanje teh zavarovanj. V Zvezni republiki Nemčiji je na primer le redka industrijska firma brez šomažnega zavarovanja, to pa zlasti zato, ker tam ne poznajo solidarnosti, še več pa na dobrozajetja tega zavarovanja vplivajo sindikati, ki ne dopuščajo odpuščanja delavcev v času zastoja zaradi požara ali strojeloma.

Ugotavljamo, da naša družba ne potrebuje raznih prisil za sklenitev zavarovanj ni pa iz družbenopolitičnega pa tudi širšega gospodarskega stališča dopustno, da se posamezne TOZD nepoučeno in pristransko odločajo za rizik, ki daleč presega zmožnost pokrivanja nastalih škod z lastnimi sredstvi. Prav za prenašanje rizikov, ki jih posamezni subjekt ne more sam brez motenj pokriti pa obstaja v našem družbeno-ekonomskem sistemu institucija zavarovanja, ki z vključevanjem v zavarovalni proces nudi vsakemu kar najbolj primerno gospodarsko varnost.

Ker je šomažno zavarovanje nova zavarovalna vrsta in med zavarovanci zato še ni dovolj poznana, bi bilo slej ko prej primerno, da TOZD-i preden se odločijo za sklenitev tega zavarovanja zahtevajo podrobnejše tolmačenje, pa tudi izdelavo ponudb za konkretne primere, kar lahko opravijo strokovni delavci zavarovalne skupnosti.

Miha Ferlan, dipl. ing.

Do določenega roka, 15. 10. 1978, smo dobili 22 rešenih križank. V ponedeljek, 16. 10. 1978, smo izvedli žrebanje. Pri žrebanju so sodelovali: Magda Šraj, Vera Bric, Joža Sotlar in Matic Malenšek.

Izžrebani so bili:

Mitja Nastran — finančni sektor
Marija Rudolf — finančni sektor
Viktor Vuk — upokojenec
Marta Bučar — upokojenka
Terezija Jelnikar — upokojenka

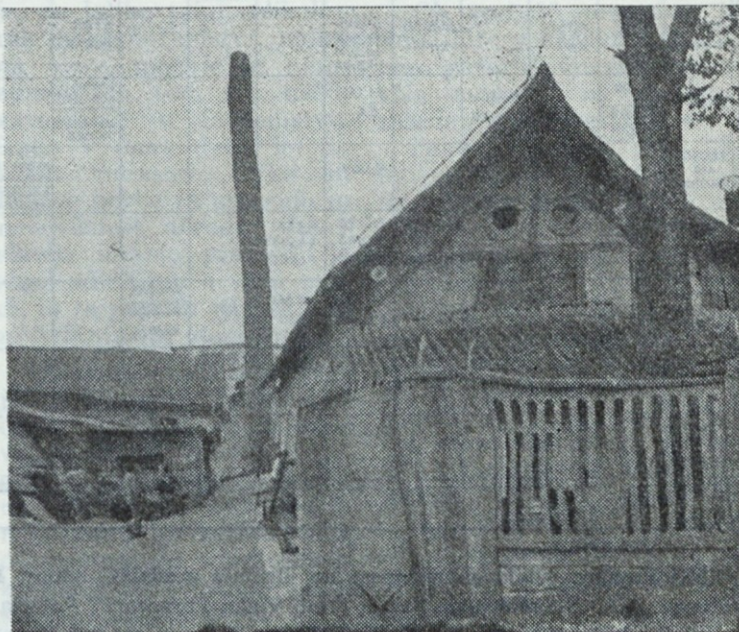
Rešitve nove križanke oddajte v skrinjico našega glasila do srede, 15. 11. 1978. Zopet bomo izžrebali pet pravih rešitev.

M. M.

KRIŽANKO ODDAL:

IME IN PRIIMEK:

NASLOV — ODDELEK:

Tako vidijo našo tovarno tisti, ki se pri »zadnjem vhodu« vračajo iz »Robleka« na delo!

Litijski Predilec izhaja enkrat mesečno. Urejuje uredniški odbor: Branko Bizjak (glavni in odgovorni urednik), Martina Kralj, Alojzija Vehovec, Niko Stamatovski, Marija Zore, Vinko Fornazarič, Rafaela Mele, Meta Krnc in Matic Malenšek (urednik). List dobijo člani kolektiva in upokojenci brezplačno na dom. Tisk: GP Gorenjski tisk Kranj. Naklada 1700 izvodov.